

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

อนาวดี จำนงจิต

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มิถุนายน 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

อนาวดี จำนงจิต

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มิถุนายน 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

รหัส.5720750532030 : สาขาวิชา : การบริการการศึกษา : ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
คำสำคัญ : การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อนาวดี จำนงจิต : การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร (ADMINISTRATION OF PRESCHOOL CHILD CENTRE FOLLOWING STANDARDS OF LOCAL BODIES IN MAHACHANACHAI DISTRICT, YASOTHON PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, ปรด., วิมลพร สุวรรณแสนทวี,ปรด., 155 หน้า ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและระดับการศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น ผู้ปกครองของเด็กเล็กที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 121 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบข้อมูลโดยการทดสอบค่า t – test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยใช้การทดสอยค่า F - test

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นใจของผู้ปกครองเด็กเล็ก ต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามอายุ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำแนกตามอาชีพ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และจำแนกตามระดับการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก พบว่า ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรส่งเสริมให้มีการจัดเวทีประชาคม สำรวจความต้องการของชุมชน ควรสำรวจความต้องการในการใช้สื่อ และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน ด้านบุคลากร ควรสรรหาบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรมีภาชนะจัดเก็บสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่มีฝาปิดมิดชิด และควรมีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินต้องช่วยเหลือโดยด่วน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นทราบ ควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ และประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และประเมินผลการพัฒนา

5720757535030 : MAJOR : EDUCATTIONAL ADMINISTRATION; M. Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEYWORDS : MANAGEMENT OF CHILD DEVELOPMENT CENTER, BENCHMARK CENTER FOR YOUNG CHILDREN, LOCAL GOVERMENT

: ADMINISTRATION OF PRESCHOOL CHILD CENTRE FOLLOWING STANDARDS OF LOCAL BODIES IN MAHACHANACHAI DISTRICT, YASOTHON PROVINCE. ADVISORY COMMITTEES: THEERAPHAT THINSAENDEE, Ph.D.; WIMONPHON SUWANNASAENTHAWEE, Ph.D.; 123 PP, B.E. 2559. ANAWADEE JAMNONGJIT

The research served the purposes: 1) to study administration of preschool child Centre following standards of its local body of Tambon Hua Muang Administrative Organization in Mahachanachai district of Yasothon province, 2) to compare preschool child guardians' opinions on administration as such with sampling groups' differing genders, ages, careers and educational levels, 3) to collect suggestions for enhancing its administration of the preschool child Centre following standards of its local body. The number of sampling groups for conducting the research comprised 121 preschool child guardians, whose preschool children had been enrolled at the center. The research instrument for data collection was the Likert-type questionnaire with the Index of Item Objective Congruence : IOC of each question between 0.67 and 1.00, and the reliability for the whole questions at 0.89. Statistics for data analyses embraced frequencies, percentages, standard deviations, t-tests and F-tests (One-way ANOVA).

Results of the research findings:

1. Preschool child guardians' satisfaction with administration of its preschool child center following standards of its local body has been rated at the high level in the overall aspect. Given a single one, their highest satisfaction with its administration was managements, their lower satisfaction was promotion of preschool child development networks while their lowest satisfaction at the high scale was personnel.

2. The comparative results of the sampling groups' differing genders have confirmed similar satisfaction with local body's administration of its preschool child center, thereby not being in conformity with the set hypotheses. By contrast, their differing ages, careers and educational levels have shown striking differences in their satisfaction, with the statistical significance level at .05.

3. Their suggestions for enhancing administration of its preschool child center following standards of its local body have been summed up in each heading:

3.1 Management. Its local body should conduct a poll, especially carrying out the poll on community requirements of media. In addition, it must appoint the panel to select required media and instructional ones.

3.2 Personnel. It should pursue recruitment procedures with fairness, transparency and scrutiny following standards and criteria to recruit outsiders as regular employees.

3.3 Premises and security. It should provide trash bins with strong lids. Importantly, it must also draw up contingency plans and practical guidelines in case of bracing for preschool children's accidents, which require urgent assistance.

3.4 Academic affairs and extra curricula. It should provide preschool children with desirable experiences in order to promote their decent behaviors and skills for their everyday life by interweaving morality and ethics.

3.5 Support of participating in every sector's activities. It should: do public relations of preschool child center's performances to keep communities informed, and support it to take part in activities in key day occasions and traditional events of localities.

3.6 Promotion of expanding preschool child development networks. It ought to run relevant public relations and assess results of public relations.

ประกาศคุณูประการ

สารนิพนธ์เรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำด้วยดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและขอขอบพระคุณ ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พระครูสังฆรักษ์ชัยรัตน์ ชยนตโน,ดร. ผู้อำนวยการสุรีย์ อันบุรี รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมยไธสง ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือในการวิจัย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง คณะผู้บริหาร และบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง เพื่อนสาขาการบริหารการศึกษา 2557 ที่คอยเป็นกำลังใจ และให้คำแนะนำ ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำสารนิพนธ์ ให้สำเร็จลุล่วง คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบูชาคุณความดีของบิดา มารดา อุปัชฌาย์ อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทุกท่าน

อนาวดี จำนงจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
ประกาศคุณูปการ	ฌ
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฏ
สารบัญภาพ	ฑ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	10
2.3 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	16
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย	38
2.5 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	64
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	87
3 วิธีดำเนินการวิจัย	88
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	88
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90
3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	91
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	93
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	95
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 121
5.1 สรุปผล..... 121
5.2 อภิปรายผล..... 124
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 132
บรรณานุกรม..... 133
ภาคผนวก..... 138
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 139
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 141
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 145
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 150
ภาคผนวก จ การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ..... 161
ประวัติย่อผู้วิจัย..... 166

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร.....	89
4.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
4.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
4.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	97
4.4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	97
4.5	ค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธรโดยรวมและรายด้าน.....	98
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	99
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านบุคคลากร.....	100
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	101
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	103
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	104
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	106
4.12	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ.....	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.13	แสดงค่าการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	109
4.14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอายุ.....	111
4.15	การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	113
4.16	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านบุคลากร.....	113
4.17	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย.....	114
4.18	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน.....	114
4.19	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	115
4.20	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านโดยรวม.....	115
4.21	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอาชีพ.....	116
4.22	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย.....	117
4.23	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	118
4.24	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน.....	118
4.25	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	119
4.26	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านโดยรวม.....	119

สารบัญภาพ

ตารางที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 89

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนองค์การทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 281 บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำการบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ มาตรา 283 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดและประเทศเป็นส่วนร่วมด้วยและมาตรา 289 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษา อบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน ศูนย์การเรียน หรือสถานที่เรียนที่ได้รับอนุญาต มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและ มาตรา 17 (6) ภายใต้

บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการจัดการศึกษา (สนทยา ตะวังหัน, 2553, หน้า 1)

การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาที่มีความละเอียดอ่อน เป็นมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นและนับวันจะมีความสำคัญต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น แต่เดิมเด็กอยู่กับครอบครัวที่มี ผู้ใหญ่ดูแลเพราะครอบครัวไทยแต่โบราณเป็นครอบครัวแบบขยาย คือ มีปู่ ย่า ตา ยาย อยู่รวมกัน แต่ ปัจจุบันสังคมไทยกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีแต่พ่อ แม่และลูก สังคมปัจจุบันความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคมซึ่งพ่อแม่ต้องออกจากบ้านไปทำงาน ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ไม่มีเวลาดูแลลูก ๆ ดังนั้นพ่อแม่จึงจำเป็นต้องนำลูกไปไว้ตามสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานบริบาลทารก เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลหรือสถาบันรับเลี้ยงเด็กเร็วขึ้นกว่าเดิม การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยแก้ปัญหาทางสังคมเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย การศึกษาปฐมวัยจึงกลายเป็นความจำเป็นของชีวิตมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ในอดีตที่ผ่านมาเรามักละเลยไม่ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในวัยนี้เท่าที่ควร (เยาวพา เดชะคุปต์, พรรัก อินทามระ, 2550, หน้า 47) ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำโดยให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้กับผู้ปกครองได้ส่งเด็กเข้าเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 2) ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากต่อการศึกษาของเด็ก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสถาบันสำคัญอันดับแรกที่สร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขเด็กสามารถเติบโตมากน้อยเพียงใด มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีอยู่ที่บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองเองเป็นสำคัญ พ่อ แม่ผู้ปกครองเป็นครูคนแรกคนสำคัญของเด็ก เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้ความรู้ให้ประสบการณ์แก่เด็กและเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ของเด็ก นอกจาก นั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองยังมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโตแข็งแรงมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ มีหน้าที่ในการสนับสนุนด้านการศึกษาเชื่อมโยงต่อจากทางโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาทุกด้าน และจะต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนที่จะพัฒนาเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 11) การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันแม้จะไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่รัฐบาลก็ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่โดยมุ่งที่จะเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน ตลอดจนอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี และเพื่อทำให้ระบบการศึกษาทุกระดับ เชื่อมโยงกัน และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทันกับสังคมโลก โดยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาคน สร้างพลเมืองยุคใหม่ ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี เคารพกติกา มีวินัยต่อตนเอง กระทรวงศึกษาธิการจึงปฏิรูปการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การส่งเสริมบทบาทและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลาน มีมาตรการการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา โดยมีการปรับและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พ.ศ. 2551 ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ สถานศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก ครูผู้สอน สภาพสถานศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 1)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, หน้า 1) มีนโยบายพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ได้จัดการศึกษาระดับอนุบาลก่อนวัยเรียนอายุ 3-5 ปี ซึ่งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 4 แห่ง ที่ส่วนราชการถ่ายโอนมาให้และจัดตั้งเองดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งมีการบริหารจัดการศูนย์หลายแนวทางไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทัศนีย์ นาทรงคุณ (2550, หน้า 93) กล่าวถึงปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ยังขาดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐาน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ อาคารเรียนไม่มีความแข็งแรงไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ การรับส่งเด็กและการบริการชุมชนยังไม่มีความสะดวกปลอดภัย อาหารเสริมนมไม่มีคุณภาพ แสวงหาผลประโยชน์มากเกินไป บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การทำงบประมาณไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ฝ่ายบริหารขาดการสนับสนุน ขาดการประเมินติดตามผล ไม่ให้ความสำคัญด้านคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ ภัททิรา ชาติพุดซา (2555, หน้า 94) ที่กล่าวถึงปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ไว้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กงบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนงานรับผิดชอบการศึกษาโดยตรงไม่มี โรงอาหารที่รับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ ขาดการส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรม ขาดการมีส่วนร่วมและสนับสนุน การจัดกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็กมีน้อย การใช้เครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกันและกันยังมีน้อย

จากผลการสำรวจปัญหาการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบปัญหาที่สอดคล้องกับผู้ที่วิจัยมาก่อนแล้วยังประสบปัญหา เช่น การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐาน ขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ห้องน้ำไม่ถูกสุขลักษณะ การบริการรับส่งเด็กและการบริการชุมชนยังไม่มีความสะดวก

ปลอดภัย บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนงบประมาณและการเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง การบริหารจัดการยังขาดการประเมินและติดตามผล และแก้ไขปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ทันท่วงที การให้ความสำคัญด้านคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัย (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง, 2558, หน้า 10)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ศูนย์ ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการวิจัยนี้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3 1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้ปกครองที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

1.3.4 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากร ผู้ปกครองของเด็กเล็กที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ศูนย์ จำนวนผู้ปกครองทั้งสิ้น 175 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 121 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย มาจากจำนวนประชากร ทั้ง 4 ศูนย์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพและระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ มาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

1.4.4 ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในปีการศึกษา 2559

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในวางแผนพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

1.5.2 นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5.3 องค์กรอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องได้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่คณะบุคคลร่วมมือกันดำเนินการโดยอาศัยทรัพยากรและวิธีดำเนินงานต่างๆ มาใช้ ทั้งการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์และความสำเร็จขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 6 ด้าน

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการวิชาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2. ด้านบุคลากร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคคลอื่น รวมถึงการวางแผนงานและโครงการที่เกี่ยวกับตัวบุคคล การคัดเลือก การฝึกอบรม การกำหนดสิ่งตอบแทนต่างๆและการควบคุมอัตรากำลัง

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก วางแผนความต้องการอาคาร การพัฒนา การดูแลรักษาอาคาร ซ่อมแซมครุภัณฑ์ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การตกแต่งบริเวณสถาน

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร พัฒนาและออกแบบการจัดประสบการณ์ กิจกรรม โครงการ การจัดชั้นให้เป็นไปตามหลักสูตรจัดหาสื่อการเรียนการสอน นิเทศติดตาม ประเมินผล ทำวิจัยและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ครู

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็ก ตามความต้องการของสังคม มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อนำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐาน จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกิจกรรมชุมชน บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ และสร้างเครือข่ายกับองค์กรหรือบุคคลในชุมชน

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ความร่วมมือกันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พัฒนาหรือแก้ไขปัญหา ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็ก

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุ 3-5 ปี ที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 4 ศูนย์ ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ศูนย์ มีการบริหารงาน 6 ด้านตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับที่ยังไม่ขึ้นเป็นเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบล หมู่บ้านละ 2 คน ที่ราษฎรในเขตตำบลเลือกตั้งมา หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมืองที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่นี้หมายถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ทั้งหมดจำนวน 4 ศูนย์

ผู้ปกครองเด็กเล็ก หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเล็ก เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้ที่ระบุไว้ตามทะเบียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในที่นี้ หมายถึง ผู้ให้การดูแลเด็กที่บ้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ทั้ง 4 ศูนย์

สถานภาพทั่วไปของผู้ปกครอง หมายถึง คุณลักษณ์หรือปัจจัยเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ที่กำหนดเพื่อการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น

1) เพศ หมายถึง คุณลักษณะของชายหรือหญิงของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยนี้ จำแนกเป็น 2 เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง

2) อายุ หมายถึง ช่วงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยนี้ จำแนกเป็น 4 ช่วงอายุ คือ ต่ำกว่า 30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป

3) อาชีพ หมายถึง ภาระงานที่กระทำเพื่อเป็นรายได้หลักในการเลี้ยงตนและครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยนี้ จำแนกเป็น 4 กลุ่มอาชีพ คือ รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม

4) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับความรู้ที่จบจากสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยนี้ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา ปริญญา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
2.3 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
2.5 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนทองถิ่น
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

แนวความคิดที่เกี่ยวกับความหมายของความคิดเห็น เป็นแนวความคิดที่กล่าวถึงการแสดงออกทางด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยขึ้นกับปัจจัยหลายๆ อย่างที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์นั้นๆ โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นหลายท่าน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

ไพรัช สุขสงญาติ (2542, หน้า 7) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกเชื่อถือขึ้นอยู่กับจิตใจ บุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดนั้น ความคิดบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายข้อเท็จจริงซึ่งเกิดขึ้นกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้

ประสาน กำจรเมนุกูล (2542, หน้า 5) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ทัศนคติที่อยู่ในจิตสำนึกของตนเมื่อรู้สึกชอบ ไม่ชอบสิ่งใดแล้วก็จะกระทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกภายในของตน

นพมาศ ธีรเวคิน (2542, หน้า 99) อธิบายว่า ความคิดเห็นนั้นเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็จะทำให้เกิดผล คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความเชื่อ ความรู้สึกและความนึกคิด ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล โดยทางการพูดหรือการเขียน หรือการแสดงออกทางความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อม เพื่อสะท้อนถึงความในใจของผู้นั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของผู้อื่นก็ได้ โดยความคิดเห็นนั้นอาจแสดงออกมาทั้งทางบวกและทางลบ จึงเป็นที่นิยมกันมากที่จะสำรวจความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กล่าวได้ว่าการหยั่ง

ประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญทางวิชาการ การประเมินความคิดเห็นและทัศนคติ เป็นปัญหาสำคัญของกลุ่มที่ต่างกันก็มีความสัมพันธ์กันด้วย ผู้วิจัยจึงต้องสอบถามการความรู้สึกและความนึกคิดของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก

2.1.2 องค์ประกอบของความคิดเห็น

สุนิดา พูนสวัสดิ์ (2543, หน้า 22-25) กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความคิดความเข้าใจ รับรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าส่วนประกอบทางด้านความรู้สึกช่วยให้การประเมินค่า สรุปผลต่อสิ่งเร้า แสดงออกมาในลักษณะความเชื่อว่าอะไรถูกหรือผิด

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก เป็นส่วนประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ที่สืบเนื่องมาจากที่บุคคลได้รับประเมินความรู้สึกต่อสิ่งเร้าทำให้ทราบทิศทางของอารมณ์ความรู้สึกว่าเป็นไปในทางบวกหรือทางลบได้ แสดงออกมาในลักษณะของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมหรือด้านปฏิบัติ เป็นส่วนประกอบที่แสดงแนวโน้มของบุคคลที่จะเป็นพฤติกรรมหรือการแสดงออกความคิดเห็น แสดงในลักษณะของการยอมรับ หรือปฏิเสธ

2.1.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งเกิดเอง สิ่งแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ซึ่งได้แก่ ศาสนา ความเชื่อในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม สื่อมวลชน ดังนั้นปัจจัยที่กำหนดความคิดเห็นของบุคคลจึงได้แก่

1. การเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนเป็นการสะสมและรวบรวมประสบการณ์เอาไว้
2. ประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลโดยทางตรง
3. เหตุการณ์ประทับใจในการเรียนรู้ ประสบการณ์ส่วนตัวความคิดเห็นก็สามารถเกิดขึ้นได้
4. การรับเอาแบบของความคิดเห็นของผู้อื่นมาเป็นของตนมาปฏิบัติต่อ
5. เกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน ที่มีความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ
6. เกิดจากอิทธิพลจากสื่อมวลชน ให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดทั้งความเข้าใจชักจูงไปสู่การปฏิบัติได้

ประโยชน์ของความคิดเห็น ประโยชน์ความคิดเห็นมีดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้มีความเคารพตนเอง โดยจะช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัว

2. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อนซึ่งมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้นส่วนมากจะนำความพึงพอใจมาให้

3. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกในด้านค่านิยม ความรู้สึกของตนเอง

2.1.4 การวัดความคิดเห็น (Opinion Measurement)

การวัดระดับความคิดเห็นจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนร่วมได้ สมพร ทองทั่ว (2543, หน้า 9) กล่าวว่า การวัดความ

คิดเห็น ได้มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งต่างๆ ก็ยังไม่สามารถแยกกันได้อย่างเด็ดขาดเพราะมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่การวัดความคิดเห็นตามแนวทางเดียวกับการวัดทัศนคติ ซึ่งมีนักจิตวิทยาสังคมได้พยายาม
สร้างเครื่องมือขึ้นมาวัดเป็นมาตราส่วนประมาณความรู้สึก มีอยู่หลายสเกลเป็นที่ยอมรับกันมาก ได้แก่

1. สเกลของเธอร์สโตน (The Thurstone Scale) สเกลนี้สร้างโดย หลุยส์ เธอร์สโตน (Louis Thurstone) ในปี ค.ศ. 1928 ระดับความรู้สึกแบ่งเป็น 11 ระดับ โดยระดับต้น คือ ระดับที่ 1 - 5 เป็นทัศนคติทางบวก เช่น ความรู้สึกเห็นด้วย พอใจ ชอบ โดยมีระดับต่ำสุดคือ 1 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับสูงสุด คือ 5 สำหรับ 6 จะเป็นความรู้สึกกลางๆ ก้ำกึ่งระหว่างทัศนคติทางบวกกับทัศนคติทางลบ และระดับท้ายคือ ระดับที่ 7 - 11 เป็นทัศนคติทางลบ เช่น ความรู้สึกไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ชอบ โดยมีระดับต่ำสุด คือ 7 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับสูงสุดคือ 11

2. สเกลของลิคเคิร์ต (The Likert Scale) สเกลนี้สร้างโดย เร็นซีส ลิคเคิร์ด (Rensis Likert) ในปี ค.ศ. 1930 มีทั้งหมด 5 ระดับ ข้อความที่เป็นในทางบวก (Positive) ให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน เห็นด้วย 4 คะแนนไม่แน่ใจ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน ข้อความที่เป็นในทางลบ (Negative) ให้คะแนนดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน เห็นด้วย 2 คะแนน ไม่แน่ใจ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 4 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

การหาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ อาจเก็บรวบรวมได้โดยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคล กระทำได้ยากถึงกระทำได้ผลลัพธ์ยังไม่อาจให้ความมั่นใจได้ว่าจะตรงจริง

2. วิธีการรายงานด้วยคำพูด (Verbal Report) ซึ่งมักจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) หรือการสัมภาษณ์ (Interview) ที่มีลักษณะเป็นแบบปรนัย (Objective)

3. วิธีแปลความ เป็นวิธีหาทัศนคติของบุคคลอัตนัย โดยผู้ถูกถามมักไม่ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของผู้กระทำการศึกษา เป็นวิธีที่สามารถวัดทัศนคติของบุคคลได้ชัดเจนละเอียดถูกต้องที่สุดแต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ว่า ต้องใช้ผู้ศึกษาที่มีความสามารถ มีความชำนาญทางจิตวิทยาอย่างลึกซึ้งและใช้เวลามากจึงเหมาะสำหรับใช้กับคนจำนวนน้อย ความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มที่ต่างกันก็มีความสัมพันธ์กันด้วย เป็นเรื่องที่นักจิตวิทยาสังคมให้ความสนใจและทำการศึกษาวิจัยกันมากในปัจจุบัน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.2.1 ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อให้การจัดการสถานศึกษามีความเหมาะสม เกิดความเข้าใจและมุมมองในการบริหารสถานศึกษายิ่งขึ้น

คำจำกัดความคำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหารส่วนมากหมายถึง การจัดการทางธุรกิจมากกว่าโดยมีผู้กำหนดความหมายหลายท่านได้ระบุไว้ดังนี้

ปีเตอร์ ดรักเกอร์ (Peter F Drucker, 1995 อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้บุคคลอื่นกระทำ

เฮอร์เบิร์ด ไซมอน (Herbert A Simon, 1996 อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ลงมือปฏิบัติแต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

อรุณี หรดาล (2556, หน้า 294) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาผู้บริหารควรมีหลักการและกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อให้การจัดการสถานศึกษามีความเหมาะสม คำว่า “การบริหาร”(Administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่นการบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ”(Management) มักใช้แทนคำว่าการบริหารเสมอๆ สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย วิทยาลัย หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ ลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจัยสำคัญของการบริหารประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลต่างๆร่วมกันดำเนินงาน อาจเป็นการร่วมกันดำเนินงาน ในระดับปฏิบัติ เช่น ครูใหญ่กับครูในโรงเรียน หรือในระดับบริหาร เช่น รัฐมนตรีกับอธิปบดีกรมต่างร่วมกันวางแผนกำหนดนโยบายการศึกษา กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษา พัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่งและสามารถเอาตัวรอดในสังคมที่มีการแข่งขันสูง ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ มีการจัดระเบียบขององค์ความรู้ ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ การบริหารการศึกษามีผู้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 19) ได้ให้แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาไว้ดังนี้

2.2.2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะและแนวคิดดังนี้

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2) มุ่งส่งเริมสถานศึกษาให้จัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีความร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษา

2.2.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีลักษณะและแนวคิดดังนี้

1) ยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียน ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมกันจัดสีเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษตามความจำเป็น

2) มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลระบบการจัดการงบประมาณโดยสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบตรวจสอบได้

3) ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณโดยให้เป็นวงเงินแก่พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทุกระดับ

5) มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน เช่น การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลผลิต การจัดระบบการจัดหาพัสดุ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและการควบคุมคุณภาพ การบริหารสินทรัพย์ การตรวจสอบภายใน

2.2.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีลักษณะและแนวคิดดังนี้

1) ยึดหลักการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2) ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์กำหนด

3) ยึดหลักธรรมมาภิบาล

2.2.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีลักษณะและแนวคิดดังนี้

1) ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตัวเองโดยเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลสถานศึกษาจัดการศึกษาตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

2) มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตามกฎเกณฑ์ การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3) มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม ทำให้เชื่อมโยงติดต่อสื่อสารกันได้

4) การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้บริการการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาท การให้จัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ

2.2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมการบริหารองค์กรการทางศึกษาอย่างเป็นระบบ การพิสูจน์บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทการให้คำอธิบายปรากฏการณ์ทั่วไปและชี้แนะการวิจัย

2.2.3.1 ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887–1945 ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management)

Frederick Taylor (อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 4) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์คือ จัดการบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดสามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตได้ “The one best way” คือ ประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือเลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด ฝึกอบบรมคนงานให้ถูกวิธี และหาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจทำงาน วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้างงานบนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ ประกอบด้วย 3 หลักการคือ การแบ่งงาน การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน และการจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ

2) กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration Management) หรือทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory)

เฮ็นรี่ ฟาโยล์ (Henri Fayol, 1964 อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 14) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร จะเน้นตัวบุคลปฏิบัติงานและวิธีการทำงานได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล แนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารลักษณะที่สำคัญมีดังนี้

2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญ

2.2 หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา

2.4 หลักของการควบคุมดูแล ผู้ดูแล 1:6 คนจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.5 การสื่อสารแนวดิ่ง การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด ไม่ควรยืดยาว หลายระดับ

2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ

3) ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy)

แม็ก เวเบอร์ (Max Weber 1966 ; อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 10) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์ การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว มีระบบความมั่นคงในอาชีพ ระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่า ระบบ “Red tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945 – 1958 ยุคทฤษฎีมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relation)

Follette, Mary Parker (1977 ; อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 25) ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอ การแก้ปัญหาความขัดแย้งไว้ 3 แนวทางดังนี้

2.2.3.1 Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่ดีนัก

2.2.3.2 Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม

2.2.3.3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 – ปัจจุบัน ทฤษฎีการบริหาร(Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมองค์การ มีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายๆคนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow – Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ด้านความปลอดภัย ด้านสังคม ด้านการเคารพนับถือและประการสุดท้ายการบรรลุศักยภาพของตนเอง(Self actualization)คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุด ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น (พรศักดิ์ อุรัทฉัทชัยรัตน์ 2555, หน้า 37)

แมคกรีกอร์ (MC Gregor, 1960 อ้างใน ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ, 2556, หน้า 28) ได้เสนอแนวคิดการบริหารบนพื้นฐานของข้อสมมติฐานธรรมชาติของมนุษย์ที่แตกต่างกัน ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของ Theory X, Theory y

ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) เกิดข้อสมติฐานดังนี้

1. คนไม่อยากทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์การ
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอกง่าย

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือสนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
2. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
3. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.2.4 การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)

วงจรเดมมิ่งหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA เป็นแนวคิด ของการพัฒนาคุณภาพงานขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างระบบ ย่อมาจาก Plan–Do–Check–Act แปลว่า วางแผน–ปฏิบัติ–ตรวจสอบ– ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง วงจรเดมมิ่ง สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 45) กล่าวว่าแนวคิดของวงจรนี้ ดร. วอล์ทเตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอดวาร์ด เดมิ่ง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปีค.ศ.1950 เป็นที่แพร่หลายในชื่อวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาโดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผน กำหนดการแยกแยะกิจกรรม กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
2. การจัดแบบเมทริกซ์ ช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงมาช่วยประสานงานฝ่ายต่างๆ
3. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ข้าใจงานและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ทำให้รู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับ รายงาน จัดแสดงผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบรูณ์ และรายงานแบบย่อไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) การตรวจสอบหากพบความบกพร่องทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาตามลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติ ให้หาสาเหตุแล้วป้องกัน เพื่อมิให้เกิดขึ้นซ้ำอีกเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้การย้ำนโยบาย การปรับปรุงระบบ การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

การควบคุมคุณภาพตามกระบวนการ PDCA จะต้องมีการประทำในทุกระบบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดหรือฝ่าย ครูและบุคลากรอื่นๆ และมีการเชื่อมโยงกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอันจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพตามมาด้วย นอกจากนี่ยังต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันด้วย กล่าวคือในกระบวนการปฏิบัติหรือ D (Do) ควรจะมีวงจร PDCA หมุนอยู่ด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือในขณะที่มีการทำงานก็จะมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันนั่นเอง

สรุป การบริหารงานด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรหรือหน่วยงาน และเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานด้วยกระบวนการวงจรเดมมิ่ง จะต้องประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

2.3 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3.1 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามขอบข่ายงาน

การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่ง ศิริพงษ์ เศาวภายน (2553, หน้า 55) กล่าวว่ามีขอบข่ายการบริหารงาน ดังนี้

2.3.1.1 งานบริหารด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ การบริหารงานวิชาการชั้นเด็กเล็ก มีแนวการบริหาร คือ การดำเนินการจัดชั้นเด็กเล็ก จัดทำโครงการสอน/แผนการจัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามหลักสูตร จัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอน นิเทศและควบคุมการสอนของครู จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก การวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กเล็กให้ถูกต้องเหมาะสมตามที่กำหนด สนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น จัดให้มีการประชุมสัมมนา อบรมพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในโรงเรียน

2.3.1.2 งานบริหารด้านบุคลากร งานบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหัวใจของการบริหาร งานทุกชนิดจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีคุณภาพ แนวบริหาร คือ กำหนดแนวทางการดำเนินงานในชั้นเด็กเล็ก เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบงาน การจัดแบ่งหน่วยงานมีหน้าที่ และรับผิดชอบ ประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ บังคับบัญชาบุคลากรทำให้บุคลากรทำงานโดยความเต็มใจและให้ได้ผลดี ปฏิบัติงานตามแผน และนโยบายการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.1.3 งานบริหารด้านกิจการนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามกฎระเบียบข้อบังคับในระดับชั้นเด็กเล็ก ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่สำรวจผู้ที่จะเข้าเรียน แผนการรับนักเรียน การเปิดรับนักเรียน มีแนวการบริการ คือ ศึกษากฎระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินการจัดชั้นเด็กเล็กจัดทำเขตบริการของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์การเปิดรับเด็กเล็กปฐมนิเทศผู้ปกครองและนักเรียนในวันเปิดเรียน จัดให้มีการบริการเรื่องสุขภาพ และอาหารกลางวัน ส่งเสริมให้เด็กเล็กเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรม และจริยธรรมที่ดี

2.3.1.4 งานบริหารด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ การปฏิบัติงานประจำวันต้องถูกต้องตามระเบียบ ผู้บริหารต้องเข้าใจการจัดทำงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ การจัดซื้อและการจัดจ้าง

งานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ มีแนวการบริหาร คือ ดำเนินงานสารบรรณให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ดำเนินงานการจัดชั้นเด็กเล็กให้เป็นไปตามระเบียบ จัดทำและควบคุมงานเอกสารและหลักฐานให้สมบูรณ์ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ควบคุมดูแลการเงิน พัสดุครุภัณฑ์อย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ สร้างความสัมพันธ์ประสานงานกับหน่วยงานอื่น

2.3.1.5 งานบริหารด้านอาคารสถานที่ งานอาคารสถานที่ เป็นงานเกี่ยวกับการวางแผนความต้องการ อาคารเรียน อาคารประกอบ การตกแต่งสถานที่ การดูแลรักษาอาคารเรียน อาคารประกอบบริเวณโรงเรียน ตลอดจนการดูแลรักษาซ่อมแซมครุภัณฑ์ การบริหารงานอาคารสถานที่ มีแนวการบริหาร คือ จัดห้องเรียนและสถานที่อื่นๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก ปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย

2.3.1.6. งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้แก่ กิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการศึกษา สมาคมศิษย์เก่า สมาคมครูและผู้ปกครอง การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้ทราบกิจการของโรงเรียน ตลอดจนกิจกรรมที่โรงเรียนให้ความร่วมมือ สนับสนุนงานส่วนรวมของชุมชนทั้งในด้านการให้บริการในเรื่องอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกของโรงเรียนตลอดจนถึงการให้บุคลากรในโรงเรียนมาร่วมงาน

การบริหารงานตามขอบข่ายงานการบริหาร สามารถที่จะสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาที่มีการบริหารเหมือนกับสถานศึกษาอื่นๆ และประสบปัญหาในการบริหารงานเช่นกัน ทั้งงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ปัญหาการการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปัญหาจำนวนครูผู้ดูแลเด็ก ปัญหาขีดความสามารถของครู ปัญหาการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน วุฒิภาวะเด็ก ธุรการ งบประมาณ สื่อ ความเหมาะสมของอาคารเรียน ปัญหาความร่วมมือของผู้ปกครอง ปัญหาความร่วมมือจากชุมชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

2.3.2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก

กรมส่งเริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 กำหนดแนวปฏิบัติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 6 มาตรฐานซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรในการศึกษา คือ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในมาตรฐานแต่ละด้านกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักประสานและพัฒนาการจัดการการศึกษาท้องถิ่น, 2550, หน้า 4-53)

2.3.2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการ รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน กอง สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) จัดเวทีประชาคมสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและต้องมีเด็กอายุ 2-5 ปีที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

2) จัดทำโครงการและแผนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบ

3) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) จัดทำแผนดำเนินงาน สำมโนประชาการ แผนการรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียนและการงบประมาณ เป็นต้น

5) ทำระเบียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก

6) รายงานการจัดตั้งศูนย์ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

1.2 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

2) ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

3) จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบ เลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

2) นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

3) จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

4) รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสม ตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้จึงต้องดำเนินการ

อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เด็กพร้อมเข้ารับการศึกษาระดับสูงต่อไป

1) ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และ สิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่ น้อยกว่า 230 วัน

2) การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษาและวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี และบริการอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชน

3) การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 3-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตรับผิดชอบหรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพ

4) จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละคน

5) กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษจากภัยพิบัติสาธารณะสั่งปิดได้ไม่เกิน 30 วัน โดยคำสั่งปิดเป็นหนังสือและต้องเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

6) ในระหว่างปิดภาคเรียนหรือปิดตามข้อ 1.4.5 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กหรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ การจัดสภาพแวดล้อม หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยบุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้ง ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการ ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) กำหนดแนวทางส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนา

2) เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหาร

3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก ย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับงานบุคลากร

5) เสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการพัฒนาศูนย์ฯ ตาม

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

1.6 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542ในการจัดการศึกษา โดยรับถ่ายโอนจากหน่วยงานกรมพัฒนาชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมศาสนา

1.6.2 การบริหารจัดการ

1.6.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากส่วนราชการ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในศาสนสถานตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการ บริหารงาน บุคลากร งบประมาณ และวิชาการ

จากการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เป็นการบริหารเกี่ยวกับการจัดระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ การให้บริการและการประเมินการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จ่ายเป็นค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทนและค่าครองชีพ เงินประกันสังคม ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษาและอื่นๆ เบิกจ่ายรายการต่างๆ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาระยะ 3 ปี นำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น ทำแผนปฏิบัติการ ทำแผนจัดหาพัสดุ จัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบและทำสมุดคุมงบประมาณเพื่อการรายงาน ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานโครงการ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดย

1) แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือ สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษาหรือผู้แทนเป็นประธาน หัวหน้าศูนย์ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองจำนวนที่เหมาะสมเป็นกรรมการ

2) แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำรวจความต้องการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย

3) ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ

4) จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

5) เบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบ ดังต่อไปนี้

1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

2) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การ เก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไข พ.ศ. 2548

3) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการบริหารงานด้านงบประมาณที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าเป็นการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา คาบเกี่ยวปีงบประมาณ 2 ปีงบประมาณดำเนินการให้เป็นไปตาม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินงบประมาณไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

3. การบริหารงานบุคคลกรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็น พนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปกำหนด โดยยึดคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรรและการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย

1) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
2) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ
3) หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ
4) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดย จัดห้องละ 20 คน สำหรับผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ภารโรง แม่ครัวและตำแหน่งอื่นๆ กำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิและสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กและ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีที่จะต่อสัญญา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หาก คณะกรรมการมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตาม การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาตาม

หลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานด้านบุคคลที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เป็นการสรรหา คัดเลือกบุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การกำหนดสิทธิ การกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ รวมไปถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาบุคลากรด้วย

เกวลิน เป็นนวล (2553, หน้า 17) ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้สรุปเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่า การดำเนินการวางโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบการจัดการศึกษา และจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนสำหรับเด็กประถมวัย การดำเนินการต้องเป็นไปตามหลักการเลี้ยงดูเด็กควบคู่กับการให้การศึกษา

กัลยาณี ผลไม้ (2556, หน้า 53) ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้สรุปว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหาร บุคคล

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์ (2558, หน้า 54-55) กล่าวถึงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ว่า ด้านการบริหารต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม การให้บริการและการประเมินการให้บริการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารงบประมาณ เป็นการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และในการจัดหาสื่อหนังสือ อุปกรณ์การเรียนและสิ่งต่างๆจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกสื่อ หนังสือ อุปกรณ์การเรียนด้วย และด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลเป็นการสรรหาคัดเลือกบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ต้องมีจัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม การให้บริการและความร่วมมือของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารงบประมาณ เป็นการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดหาสื่อ หนังสือ อุปกรณ์การเรียนเป็นต้น ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นการคัดเลือกสรรหาบุคลากร กำหนดสิทธิ กำหนดค่าตอบแทน และสวัสดิการ การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรและแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้วย

2.3.2.2 ด้านบุคลากร

บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจและบรรจุเป็นข้าราชการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง ตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งให้ผู้ดูแลเด็กมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานด้านบุคลากรได้กำหนด คุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย

1.2 ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน

1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่าง

ถูกต้อง ได้แก่ งานบุคลากร การบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่ งานวิชาการ งานการมีส่วนร่วม งานธุรการ การเงินและพัสดุและงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบาย แผนงานและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการและแผนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการวัดผลประเมินผล

2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์และส่งเสริมบุคลากรในศูนย์ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.7 นิเทศ สนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก

1. กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1 ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก

1.2 ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึง ลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน

1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงาน ส่วนท้องถิ่นกำหนดและระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจบทบาทหน้าที่ความ

รับผิดชอบสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น คุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติทั่วไป คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

4.1 ธุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ทำหน้าที่ธุรการ การเงินและพัสดุศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบหนังสือสั่งการ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์

4.2 ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะตามหลักโภชนาการ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้ สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 นักการภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ทำความสะอาด รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.4 ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือ ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร หนังสือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์

1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

1.4 ส่งเสริม สนับสนุน การให้ความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารศูนย์โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดปกครอง ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

2.2 สำรวจความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนในการจัดตั้ง ยุบ/รวม ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณการจัดตั้งสนับสนุนการดำเนินงาน

2.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารลงนาม ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหาร กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณ

2.5 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เกวลิน เป็นนวล (2553, หน้า 17) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สรุปผลการศึกษาไว้ว่า การบริหารด้านบุคลากรเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง ยามรักษาการ เป็นต้น

กัลยาณี ผลไม้ (2556, หน้า 53) ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร ได้สรุปว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับ เด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์ (2558, หน้า 57) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และสรุปไว้ว่า เป็นการมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ธุรการ/การเงิน/พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร นักการภารโรง ยามรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง

จากการศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านบุคลากรที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานด้านบุคลากร ต้องกำหนดคุณสมบัติ สถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เป็น 2 กรณี คือ สถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นการมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ธุรการ/การเงิน/พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร นักการภารโรง ยามรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง

2.3.2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้นในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารต้องคำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรงถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการพัฒนาอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะอันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการ ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ ลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พื้นที่มีขนาดเหมาะสมไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องมีการป้องกันตามมาตรฐานความจำเป็น ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ ที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย พื้นที่ก่อสร้างควรรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัยและเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.2 อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคารสองชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย ที่อาจเกิดขึ้น ความสูงของห้อง ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติภัยหรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ

1.4 ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรงใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่างจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตรและหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้ในมุมกว้างขวางและมีความชัดเจน

1.5 บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ความกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่ เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร ทุกขั้นมีลูกกรงและราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็กและระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรงบันได

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายใน ต้องจัดให้พื้นที่ในอาคารกว้าง สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่นเล่น เรียนรู้ รับประทานอาหารและนอน โดยแยกเป็นสัดส่วน จากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วมและที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกได้จัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลาปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เสียง อาคารควรอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทสะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตูและช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง

2.2 ภายนอกอาคาร ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ย 2.00 ตารางเมตรต่อคน ระเบียง ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

2.3 ด้านความปลอดภัย มีมาตรการป้องกันเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

เบญจวรรณ ศรศรี (2556, หน้า 14) ได้กล่าวถึงมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ได้แก่ มีพื้นที่ห้องสำหรับจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็กโดยมีพื้นที่ไม่น้อย กว่า 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน และห้องห้องพยาบาลหรือที่พักสำหรับเด็กป่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ ครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้รับการอบรมด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นประจำทุกปี

กัลยาณี ผลไม้ (2556, หน้า 53) ได้กล่าวถึง ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรม เลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุง อาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริม พัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของ โรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้ เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง (2557, หน้า 364) กล่าวถึงด้านสภาพแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรม เลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุง อาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรม เลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สถานที่ก่อตั้งต้องมีความเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย กว้างขวางมีพื้นที่ครบส่วนตามมาตรฐาน อาคารเรียนควรเป็นชั้นเดียว มั่นคงแข็งแรงสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารต้องเอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ด้านความปลอดภัยต้องมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยในทุกๆด้าน และต้องได้รับการปรับปรุง พัฒนาอยู่เสมอ

2.3.2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้น ฐานการเลี้ยงดูและ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ พัฒนาการของเด็กตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย

2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ

2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

3. หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษา เอกสารท้องถิ่นและงานวิจัย มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

4. จุดหมาย เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยองค์รวมตามศักยภาพและมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

5.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2 ปี ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

5.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสม กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องและสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดี มีความสุขเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีคุณธรรม ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

6. คุณลักษณะตามวัย

6.1 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 2 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย มีพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ แสดงความรู้สึกที่ดี มีความเป็นตัวของตัวเอง มีพัฒนาการด้านสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีพัฒนาการด้านสติปัญญา มีความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5

6.2 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 3 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลด้วยมือได้ มีพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึกชอบ มีพัฒนาการด้านสังคม รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง เล่นสมมติได้ รู้จักรอ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้

6.3 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 4 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย มีพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสม มีพัฒนาการด้านสังคม แต่งตัวได้ด้วยตนเอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้

6.4 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 5 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย ปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้คล่องและมั่นคง มีพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีพัฒนาการด้านสังคม ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง มีพัฒนาการด้านสติปัญญา คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างงานตามศักยภาพ

7. สาระการเรียนรู้

7.1 สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมของเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่นๆ ที่เหมาะสม

7.2 ประสบการณ์สำคัญ เป็นการจัดประสบการณ์ทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาให้กับเด็ก

7.3 การจัดการศึกษาปฐมวัย มีหลักการว่าอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิด เช่นหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองหรือชุมชน โดย ครอบคลุมเด็ก ปฐมวัยทุกคน เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงวิถีชีวิตของเด็ก จัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ทำให้ชีวิตประจำวันที่มีคุณภาพและร่วมมือกันระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

8. การจัดประสบการณ์

8.1 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

8.2 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี การจัดประสบการณ์สำหรับเดก็ อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่าน การเล่นทุกกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

9. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

9.1 ด้านหลักสูตร หลักสูตรพัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ระดับ คือ ระดับอายุ 2 ปีและระดับอายุ 3-5 ปี โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร

9.2 การจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็น การช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวันดังนี้

9.2.1 กิจกรรมประจำวัน กำหนดระยะเวลาแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจ กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดในกลุ่มเล็กเด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นกลางแจ้ง เวลา 40-60 นาที มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง

9.2.2 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน

1) กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็ก การจัดกิจกรรมควรจัดให้ สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของเด็ก โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี สร้างเสริมลักษณะนิสัยการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังใน การดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมรรยาทที่สุภาพนุ่มนวลแบบไทย ใช้ประสาทสัมผัสเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา และส่วนต่างๆ ของร่างกาย ส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ ส่งเสริมทักษะทางสังคม ส่งเสริมทักษะทางภาษา ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ขีดเขียนวาดรูป เล่นบทบาทสมมุติ เป็นต้น

2) สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวและความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ฝึกช่วยเหลือตนเอง พัฒนาอารมณ์จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีสังคมนิสัย พัฒนาความคิดรวบยอด พัฒนาภาษา มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก

9.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กเน้นไม่สอนเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น จัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดหมายตามหลักสูตร ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.3.1 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมาประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

9.3.2 การทำแผนการจัดประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินการศึกษาหลักสูตร เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตร ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ กำหนด 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ รูปแบบการจัดประสบการณ์มีหลากหลาย เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ที่นำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย

9.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับ นำความรู้จากผู้สอนไปสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่ายเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็ว เกิดการเรียนรู้การใช้สื่อ ที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติและสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยบูรณาการผ่านการเล่นและเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

9.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การกำหนดนโยบายการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลการประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กใน แต่ละวัน มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี ควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินอย่างเป็นระบบวางแผน ใช้เครื่องมือและจดบันทึก ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลาย

9.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตร สามารถทำได้หลากหลายทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอและเป็นระบบ

9.7 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด ในหลักสูตรหรือสังคมคาดหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์ ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 เรื่อง

9.8 ด้านโภชนาการ

การดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัยที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็กและการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดีมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ ดื่มน้ำสะอาด สารอาหารที่จำเป็นครบ สารอาหารอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็กได้แก่ แคลเซียม ไอโอดีน วิตามินเอ มีหน้าที่ในการเสริมสร้างเนื้อเยื่อและระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย การติดตามผลการดำเนินงานโภชนาการ หลังที่ให้คำแนะนำกับพ่อแม่/ผู้ปกครองเด็กและดำเนินการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหาแล้ว

9.9 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ และโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาใช้สื่อ

9.10 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประเมินคุณภาพได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ภัททิรา ชาติพุดซา (2555, หน้า 43) กล่าวถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ว่าเป็นการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และการผลิตสื่อ สำหรับการเรียน การสอน เพื่อให้ผลของการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กัลยาณี ผลไม้ (2556, หน้า 66) กล่าวถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับอบรมเลี้ยงดู ได้รับการศึกษา ได้รับการพัฒนา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก ต้องการมีกิจกรรมนอกสถานที่ จัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออก ได้รับอาหารเหมาะสมและเพียงพอตามวัยที่ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในวันสำคัญ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน สนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

มาริษา พลอาษา (2556, หน้า 56) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรม

ตามหลักสูตร และสรุปไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกันทุกปี

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง (2557, หน้า 364) กล่าวถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ว่า ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็น แนวทางเดียวกันทุก

จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการวิชาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.3.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สามารถจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยากรต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็ก สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็น เพราะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐาน เป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้เกี่ยวข้องร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำได้ดังนี้

5.1 ด้านวิชาการ ให้คำแนะนำการจัดทำหลักสูตร โครงการ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนทรัพยากรในการทำ ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนอย่างทั่วถึง

5.2 ด้านอาคารสถานที่ ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.3 ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษา เรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬาและอื่นๆ ในการดำเนินงาน

5.4 ด้านบุคลากร ให้คำปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็ก

5.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน เยี่ยมบ้าน ให้ความรู้กับผู้ปกครอง จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ประเพณีของท้องถิ่น ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากร

รัชนี ธาดา (2555, หน้า 38) ได้สรุปการศึกษามาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ว่าการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมในทุกๆ ด้านของการบริหารจัดการศูนย์ทั้งการบริหารทั่วไป วิชาการ แผนงานงบประมาณ บุคลากร รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ภัททิรา ชาติพุดซา (2555, หน้า 49) ได้กล่าวถึงการศึกษา มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ไว้ว่า การจัดประชุมหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ระหว่าง ผู้ปกครอง หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดในช่วงวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง (2557, หน้า 365) ได้กล่าวถึงการศึกษา มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาส และส่งเสริมให้ชุมชน ผู้มีส่วนร่วมต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบของคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนงานบริการต่างๆ จัดกิจกรรม กีฬา ประเพณี การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและศูนย์ เพื่อพัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์ (2558, หน้า 61) สรุปการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ไว้ว่า บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องระดมการมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนบุคคล ครอบครัว องค์กรรัฐ องค์กรเอกชน สถานศึกษาอื่น ศาสนสถาน ในการพัฒนางานและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็ก ตามความต้องการของสังคม การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อนำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานได้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำได้โดย ด้านวิชาการ ให้คำแนะนำการจัดทำหลักสูตร โครงการ แผนพัฒนา การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ ร่วมพัฒนาอาคารและสิ่งแวดล้อม ดูแลความปลอดภัยในและทรัพย์สิน ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบุคลากร ให้คำปรึกษาบุคลากร

ร่วมจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จัดกิจกรรมสัมพันธ์ ให้ความรู้ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ และสร้างเครือข่ายกับองค์กรหรือบุคคลในชุมชน

2.3.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมกว้างขวางเป็นพื้นฐานของการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงานในการจัดตั้งเครือข่ายระดับต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้การสนับสนุน ทั้งงบประมาณและความสะดวกอื่นๆในการดำเนินการ มีขั้นตอนสร้างเครือข่าย คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย จัดตั้งชมรมคณะทำงานพร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ วางแผนการจัดกิจกรรม เช่น จัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมงานที่แบ่งภาระงานไว้ รวบรวมผลการประเมิน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เสนอทีมงานและผู้บริหารต่อไป

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้างเครือข่าย

เบญจวรรณ ศรศรี (2556, หน้า 108) กล่าวถึง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ว่า เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานเครือข่ายให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง และจะต้องปรับปรุงการบริหารงานโดยยึดแนวทางการพัฒนาตามกลุ่มเครือข่ายที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันภายในกลุ่มเครือข่าย

ณัชชา รอดสม (2558, หน้า 65) ได้ศึกษามาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบการวิจัยเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งต้องเข้าร่วมสร้างเครือข่ายและเป็นเครือข่ายการพัฒนาเด็กพัฒนาศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกันในการจัดกิกรรมต่างๆ

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์ (2558, หน้า 62) สรุปมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไว้ว่า หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องพัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งต้องเข้าร่วมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและเป็นเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน และยังต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรอื่น บุคคลอื่น และชุมชนอื่นๆ ด้วยทั้งนี้เพื่อความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กเล็กซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ คือ การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนเข้าเรียนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีภารกิจเช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งมีขอบข่ายงานการบริหารงานใกล้เคียงกันจะต้องดำเนินการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และต้องผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอกจึงจะเป็นที่ยอมรับของการมีคุณภาพตามมาตรฐาน เนื่องด้วยสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและเพื่อเป็นการหาข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางการปฏิบัติของแต่ละด้านมาเป็นตัวแปรในการวิจัย

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.4.1 ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย

ปรัชญาการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

เฟรดเดริค เฟอเบล (Friedrich Froebel, 2005 ; อ้างถึงใน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550, หน้า 13) ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาลศึกษา มีความเชื่อว่าครูควรจะส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญเติบโตด้วยการกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรีโดยใช้การเล่นและการทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือเพราะการเล่นเป็นการทำงานและการเรียนรู้

มาเรีย มอนเตสเซอรี่ (Maria Montessori อ้างถึงใน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550, หน้า 15) ชาวอิตาลีได้กำหนดปรัชญาพัฒนาการเด็กไว้ว่า เด็กทุกคนปรารถนาการเรียนรู้อย่างอิสระจากการเล่นการกระทำและการพัฒนาไปตามขั้นตอน สติปัญญาจะพัฒนาขึ้นจากการได้สัมผัสและการฝึกการรับรู้อันเป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน เขียนและการสะกดคำ ด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ ช่วยเหลือและดูแลเรื่องสุขอนามัย

จอห์น ดิวอี้ (John dewey, 1976 p, 180-183 อ้างถึงใน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550, หน้า 15) เชื่อว่าเด็กเล็กๆ ต้องเรียนรู้จากการกระทำ จากการทดลองและการค้นพบด้วยตนเอง (Learning by doing) คิดอย่างสร้างสรรค์และมีทักษะในการตัดสินใจ Dewey เรียกร้อง

ให้มีการเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กเพื่อให้เด็กเรียนรู้และมีประสบการณ์ด้วยตนเองครูเป็นเพียงผู้จัดเตรียมประสบการณ์

วารุณี ภาชนนท์ (2555, หน้า 4) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัย ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของแต่ละคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปได้ว่า ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นแนวคิดในการพัฒนาเด็กที่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องรู้และเข้าใจ ให้สามารถประยุกต์ใช้เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กมีโอกาพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นอย่างสมดุลต่อไป

2.4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สำคัญ มีดังนี้

2.4.2.1 ทฤษฎีการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, pp,1856 - 1938) ฟรอยด์ เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ มีแรงจูงใจมาจากจิตไร้สำนึก ซึ่งมักจะผลักดันออกมาในรูปความฝัน การพูดพลั้งปาก หรืออาการผิดปกติทางด้านจิตใจในด้านต่างๆ เช่น โรคจิต โรคประสาท เป็นต้น ยังเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับแรงขับทางสัญชาตญาณ และเป็นพลังงานที่สามารถเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนที่ได้ จิตจึงเป็นพลังงานรูปหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและไม่หยุดนิ่ง จะแสดงออกมาในรูปแบบของสัญชาตญาณทางเพศ ฟรอยด์อธิบายว่าสัญชาตญาณจะแสดงออกมาในรูปของพลังจิตเกี่ยวข้องกับพลังขับทางเพศเรียกว่า พลังลิบิโด ฟรอยด์ ได้อธิบายถึงการพัฒนาการทางบุคลิกภาพจากความเชื่อเกี่ยวกับสัญชาตญาณทางเพศเด็กทารกที่แสดงออกมาในรูปพลัง ลิบิโด (Libido) แบ่งการพัฒนาบุคลิกภาพเป็น 5 ขั้น ได้แก่

1) ขั้นปาก (Oral Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ขวบ ในวัยนี้ Erogenous Zone จะอยู่บริเวณปาก การได้รับการกระตุ้นที่ปากจะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจ ทำให้เด็กตอบสนองความพึงพอใจของตนเองโดยการดูด โดยเฉพาะการดูดนมแม่จึงเป็นความสุขและความพึงพอใจของเขา

2) ขั้นทวารหรือขั้นอวัยวะขับถ่าย (Anal Stage) เด็กจะมีอายุตั้งแต่ 1-3 ขวบ ในวัยนี้ Erogenous Zone จะอยู่ที่บริเวณทวาร โดยที่เด็กจะมีความพึงพอใจเมื่อมีสิ่งมากระตุ้นบริเวณทวาร การกลั้นและการถ่ายอุจจาระ ความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นในขั้นนี้คือ การฝึกหัดการขับถ่าย พ่อแม่เลี้ยงดูเอาใจใส่ ฝึกให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

3) ขั้นอวัยวะเพศตอนต้น (Phallic Stage) อายุ 3-5 ขวบ ในขั้นนี้ Erogenous Zone จะอยู่ที่อวัยวะเพศ โดยที่เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจกับการจับต้องอวัยวะเพศ เพราะมีความพึงพอใจทางเพศ ถ้าเด็กมีเพศตรงข้ามกับพ่อแม่เด็ก เด็กรักใคร่หวงแหนเพศตรงข้าม

4) ขั้นแฝง (Latency Stage) เริ่มตั้งแต่ อายุ 6-11 ปี ในขั้นนี้ Erogenous Zone จะไม่ปรากฏอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายโดยเฉพาะ เป็นระยะพักและจินตนาการทางเพศ

5) ขั้นอวัยวะเพศตอนปลาย (Genital Stage) เริ่มจาก 12 ขวบเป็นต้นไป ในระยะนี้เด็กจะเข้าสู่วัยรุ่น ไปจนถึงวัยชรา มี Erogenous Zone อยู่ที่อวัยวะเพศ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายมีความต้องการทางเพศ การสืบพันธุ์ อารมณ์เปลี่ยนแปลงและต้องการเป็นอิสระ

การทำงานของจิต แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. จิตไร้สำนึก (Unconscious Mind) การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์โดยออกไปโดยไม่รู้ตัวเกิดกระตุ้นให้บุคคลแสดงออกไปตามหลักแห่งความพึงพอใจของตนและความปรารถนาหรือความต้องการของบุคคลที่เกิดขึ้นในวัยเด็กไม่ได้รับการยอมรับจะถูกเก็บกดไว้ในจิตส่วนนี้

2. จิตสำนึก (Conscious Mind) บุคคลมีการรับรู้ตามประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยบุคคลจะรู้ตัวตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไรอยู่ คิดอะไรอยู่ คิดอย่างไร การรับรู้นี้เป็นการรับรู้โดยทั่วไปของมนุษย์ ที่ควบคุมการกระทำส่วนใหญ่ให้อยู่ในระดับรู้ตัวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาโดยมีเจตนาและมีจุดมุ่งหมาย

3. จิตก่อนสำนึก (Preconscious Mind) เป็นส่วนของประสบการณ์ที่สะสมไว้ หรือเมื่อบุคคลต้องการนำกลับมาใช้ใหม่ก็สามารถระลึกได้และสามารถนำกลับมาใช้ในระดับจิตสำนึกได้และเป็นส่วนที่อยู่ใกล้ชิดกับจิตรู้สำนึกมากกว่าจิตไร้สำนึก

โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Structure of Personality) ฟรอยด์ เชื่อว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพจะประกอบด้วย ดังนี้

1. อิด (Id) เป็นต้นกำเนิดของบุคลิกภาพที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด Id ประกอบด้วยแรงขับทางสัญชาตญาณที่กระตุ้นให้มนุษย์ตอบสนองความต้องการของตนเองทางด้าน ความสุข ความสนุกสนาน ความพอใจ ขณะเดียวกันก็จะทำหน้าที่ลดความเครียดที่เกิดขึ้น การทำงานของ Id เป็นไปตามหลักความพึงพอใจ

2. อีโก้ (Ego) เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่ทำหน้าที่ประสาน อิด และซูเปอร์อีโก้ให้แสดงบุคลิกภาพออกมาเพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นจริง และขอบเขตที่สังคมกำหนดเป็นส่วนที่ทารกเริ่มรู้จักตนเองว่า ฉันเป็นใคร Ego ขึ้นอยู่กับหลักแห่งความเป็นจริงที่มีลักษณะของการใช้ความคิดในขั้นทุติยภูมิ ซึ่งมีการใช้เหตุผล มีการใช้สติปัญญา และการรับรู้ที่เหมาะสม และอีโก้ (Ego) เป็นส่วนที่อยู่ในระดับจิตสำนึกเป็นส่วนใหญ่

3. ซูเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา บรรทัดฐานของสังคม ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณี ผลักดันให้บุคคลประเมินพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับมโนธรรม จริยธรรมที่พัฒนามาจากการอบรมเลี้ยงดู โดยเด็กจะรับเอาค่านิยม ศีลธรรมจรรยามาปฏิบัติ

2.4.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ของ Erikson

ทฤษฎี Psychosocial development ของ อีริคสัน (Erik H. Erikson, 1978 อ้างถึงในกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550, หน้า 18) ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Erikson แบ่งพัฒนาการด้านจิตสังคมของบุคคลเป็น 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระยะทารก (Infancy period) อายุ 0-2 ปี : ขั้นไว้วางใจผู้อื่นในระยะขวบปีแรก ทารกจะต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นในการดูแลเอาใจใส่ทุกด้าน ความรักและสอนให้ทารกพบกับสิ่งเร้าใหม่ๆ ทารกจะมีความรู้สึกไวมากที่บริเวณปาก เมื่อได้ดูดนม ได้รับสัมผัสอันอ่อนโยน อบอุ่น ทารกก็เรียนรู้ที่

จะไว้วางใจแม่ของตนเองเป็นคนแรก ตรงข้ามถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองทารกจะหวั่นกลัว ไม่ไว้วางใจผู้ใดรวมทั้งไม่ไว้วางใจตนเองด้วย

ขั้นที่ 2 วัยเริ่มต้น (Toddler period) อายุ 2-3 ปี : ขั้นที่มีความเป็นอิสระกับความละอายและสงสัย ขั้นนี้เด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง หากได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นให้เด็กได้กระทำสิ่งต่างๆ เด็กจะมีโอกาสเลือกลองและอยู่ในระเบียบวินัย ตรงข้ามถ้าพ่อแม่ให้เด็กอยู่ในระเบียบหรือเลี้ยงดูแบบปกป้อง เด็กจะพัฒนาตัวเองไปแบบไม่แน่ใจในตนเอง

ขั้นที่ 3 ระยะก่อนไปโรงเรียน (Preschool period) อายุ 3-6 ปี : ขั้นมีความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด เป็นระยะที่เด็กมีการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่โรงเรียน เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบลอง ชอบเล่นมาตามความคิดของตน ขั้นนี้เด็กจะย่างเข้าสู่วัยรุ่น จะมีความรู้สึกไวในบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ การสนับสนุนจากพ่อแม่เด็กจะมีความมั่นใจกล้าเผชิญกับสิ่งต่างๆ

ขั้นที่ 4 ระยะเข้าโรงเรียน (School period) อายุ 6-12 ปี : ขั้นเอาการเอางานกับความมีปมด้อย ระยะนี้เด็กเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์ มีความคิดและพยายามทำกิจกรรมด้วยตัวเอง หากได้รับการสนับสนุนก็ย่อมทำให้เด็กมีการพัฒนาบุคลิกภาพ

ขั้นที่ 5 ระยะวัยรุ่น (Adolescent period)อายุ 12-20 ปี:ขั้นการเข้าใจกับไม่เข้าใจในอัตลักษณ์ตนเองรู้ว่าตัวเองต้องการอะไร มีความเชื่ออย่างไร และตนเองเป็นใคร เป็นระยะเริ่มสนใจเรื่องเพศ ผูกพันกับสังคม ความรู้สึกเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

ขั้นที่ 6 ระยะต้นของวัยผู้ใหญ่ (Early adult period) อายุ 20-40 ปี : ขั้นความใกล้ชิดสนิทสนมกับความรู้สึกเปล่าเปลี่ยว ระยะนี้เริ่มมีการนัดหมาย พบปะ ความรัก การแต่งงาน ชีวิตครอบครัวทำงานกับผู้อื่นได้

ขั้นที่ 7 ระยะผู้ใหญ่ (Adult period) อายุ 40-60 ปี : ขั้นการอนุเคราะห์เกื้อกูลกัน กับการพะว้าพะวงแต่ตัวเอง มีความสนใจโลกภายนอก คิดริเริ่มสร้างสรรค์ทำงานเพื่อสังคม คิดถึงผู้อื่นไม่โลภหรือเห็นแก่ได้

ขั้นที่ 8 ระยะวัยสูงอายุ (Aging period) อายุประมาณ 60 ปีขึ้นไป : ขั้นความมั่นคงทางจิตใจกับความสิ้นหวัง วัยนี้เป็นวัยสุขุม รอบคอบ ฉลาด บุคคลจะยอมรับความเป็นจริงของชีวิต ระลึกถึงความทรงจำในอดีต หากประสบความสำเร็จในอดีตก็จะรู้สึกไว้วางใจผู้อื่นและตนเอง มีความมั่นคงทางจิตใจ ภูมิใจต่อการบอกเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตให้บุตรหลานฟัง

จากทฤษฎีของ อีริคสัน (Erikson) จะเห็นได้ว่าสิ่งแวดล้อมที่ดีมีส่วนช่วยให้บุคคลพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นสภาพสถานที่ทั้งที่บ้านและที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อเป็นการปูพื้นฐานบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้กับเด็กปฐมวัย

2.4.2.3 ทฤษฎีวุฒิภาวะ (Normative – Maturational Theory)

1) ทฤษฎีวุฒิภาวะของ อาร์โนลด์ กีเซลล์ (Arnold Gesell, 1880 -1961)

หลักพัฒนาการตามแนวคิด อาโนลด์ กีเซลล์ (Arnold Gesell) ใช้คำว่าวุฒิภาวะ (maturation) เพื่อหมายถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Pattern) และรูปร่าง (Shape) ของพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากยีนส์ (genes) หรือความพร้อมของกล้ามเนื้อและระบบประสาทจะปรากฏเมื่อถึงเวลาที่

เหมาะสม กีเซลล์ ใช้คำว่าวงจรของพฤติกรรม (Cycles of Behavior) พัฒนาการของทารก เด็กและวัยรุ่นอายุ แรกเกิด-16 ปี

กีเซลล์ Gesell ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) ความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมบังคับอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine Motor or Adaptive Development) การประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึกเช่นการประสานงานระหว่างตากับมือ

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Development) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิดให้เข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น

4. พฤติกรรมด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal Social Development) การปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง

กีเซลล์ Gesell สรุปว่า ความสามารถของเด็กมีเป็นระยะและขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิตเพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง

2) ทฤษฎีการการเรียนรู้ของกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt ‘s Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มเกสตัลท์ (อัชรา เอิบสุขสิริ, 2556, หน้า 23) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ปี ค.ศ.1912 ผู้นำกลุ่มคือ เวอร์ไธเมอร์ (Wertheimer) โคห์เลอร์ (Kohler) เลวิน (Lewin) ทั้งกลุ่มมีแนว ความคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากการจัดประสบการณ์ที่อยู่กระจัดกระจายให้มารวมกันเสียก่อนแล้วจึงพิจารณาส่วนย่อยต่อไป

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์เน้นการเรียนรู้ที่ส่วนรวม เกิดขึ้นจาก 2 ลักษณะ คือ

1. การรับรู้ (Perception) เป็นการแปรความหมายจากการสัมผัสด้วยอวัยวะสัมผัส การรับรู้ทางสายตาร้อยละ 75 ของการรับรู้ทั้งหมด จัดเป็นกฎ 5 ข้อ เรียกว่า กฎแห่งการจัดระเบียบ คือ กฎแห่งความชัดเจน (Clearness) กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity) กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity) กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closer)

2. การหยั่งเห็น (Insight) หมายถึง การเกิดความคิดทันทีทันใดขณะมองเห็นสถานการณ์โดยเกิดจากความเข้าใจและความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ ผู้เรียนเห็นช่องทางการแก้ปัญหาขึ้นได้

แนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ เกี่ยวกับการเรียนรู้การหยั่งเห็นในการเรียนรู้โดยการขังลิงชิมแพนซี ไว้ในกรงที่มีไม้หลายท่อนมีลักษณะสั้นยาวต่างกันวางอยู่ นอกกรงได้แขวนกล้วยไว้ ลิงลองใช้มือเอื้อมหยิบกล้วยแต่ไม่สำเร็จ จึงหันมาลองจับไม้เล่นใช้ไม้นั้นสอยกล้วยแต่ก็ไม่ได้ผลมันจึงหันมาลองจับไม้อันอื่นเล่นและใช้ไม้นั้นสอยกล้วยในที่สุดมันก็สามารถใช้ไม้สอยกล้วยมากินได้ วิธีการ

ที่ลิงใช้แก้ปัญหานี้เรียกว่า การหยั่งเห็น เป็นการมองเห็นช่องทางในการแก้ปัญหา มีการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างไม้สอยกับกล้วยที่แขวนอยู่ข้างนอก กระบวนการแก้ปัญหา คือ

1. วิธีการแก้ปัญหาโดยการหยั่งเห็นจะเกิดขึ้นทันทีทันใดเหมือนความกระจ่างแจ้งในใจ

2. การเรียนรู้การหยั่งเห็นเป็นการที่ผู้เรียนมองเห็นรับรู้ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์

3. ความรู้เดิม ประสบการณ์ของผู้เรียนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการหยั่งเห็นในเหตุการณ์

การนำทฤษฎีนี้มาใช้ในการเรียนการสอนครูควรให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเข้าใจ ปฏิบัติจริง ฝึกให้ผู้เรียนโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ว่ามีความแตกต่างและคล้ายคลึงกันอย่างไรเพื่อช่วยให้จำได้นาน การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำได้ดังนี้

1. ผู้ดูแลเด็กควรจัดสถานการณ์ รอบตัวเพื่อกระตุ้นเด็กให้เกิดความคิดหลายๆ ชนิด

2. ผู้ดูแลเด็กต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิม ความสามารถของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน

3. ครูควรจัดบทเรียนให้เป็นหมวดหมู่ มองเห็นโครงสร้างสิ่งที่จะเรียน

4. การเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. การเรียนรู้เน้นความเข้าใจมากกว่าการท่องจำโดยหาวิธีการที่เหมาะสม

3) ทฤษฎีสนามของเลวิน (Lewin's Field Theory)

Kurt Lewin (1890–1947 อ้างใน ทิศนา แขมณี, 2551, หน้า 40-45) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน กล่าวว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการจัดกระบวนการรับรู้และกระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา เขาเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์แสดงออกมาอย่างมีพลังและทิศทาง สิ่งที่อยู่ในความสนใจและต้องการจะมีพลังเป็นบวก สิ่งที่อยู่นอกเหนือความสนใจจะมีพลังเป็นลบ สิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์จะมี 2 ชนิด คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment)

2. สิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา (Psychological environment)

การรับรู้ตามประสบการณ์ของบุคคลซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างกับสภาพที่สังเกตเห็น ความสำคัญที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน คือ ครูต้องเข้าไปอยู่ในพลังบวกของผู้เรียนให้ได้ทฤษฎีจิตวิทยานำมาประยุกต์ใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาทั้งเทคนิควิธีการและวัสดุอุปกรณ์มาประยุกต์ใช้ออกแบบการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ

1. การผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรม ในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนจุดประสงค์ ทบทวนความรู้เดิม การเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ประเมินผล การสรุปผลการเรียนรู้

2. การผลิตสื่อการสอน การออกแบบและพัฒนาบทเรียนโดยใช้ทฤษฎีการค้นพบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนผู้เรียนร่วมแนวคิดพื้นฐาน คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับความรู้เดิมแล้วนำมาสร้างเป็นความหมายใหม่

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีสนาม โดยฝึกให้ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นการเรียนแบบร่วมมือ ให้สามารถสรุปใจความสำคัญของเนื้อหา การจัดกิจกรรมกลุ่มทำให้พฤติกรรมเพิ่มพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม โครงสร้างกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะสมาชิกกลุ่มการรวมกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกปรับตัวเข้าหากัน ช่วยกันทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4) ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์(Thorndike's Connectionism Theory)

Edward L. Thorndike (1874-1949) กล่าวว่าการเรียนรู้คือ ผู้เรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองได้ ความพึงพอใจทำให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ของอินทรีย์ที่ด้อยความสามารถเกิดจากการลองผิดลองถูกนิยมเรียกว่า การเรียนรู้แบบเชื่อมโยง การลองผิดลองถูกจะนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองและการเรียนรู้ เมื่ออินทรีย์กระทบสิ่งเร้าอินทรีย์ใช้วิธีตอบสนองต่อสิ่งเร้าหลาย ๆ วิธีจนพบกับวิธีที่เหมาะสมและถูกต้องกับสถานการณ์ เมื่อได้รับการตอบสนองที่ถูกต้องทำให้เกิดการเรียนรู้โดยมีหลักเกณฑ์และลำดับขั้น คือ

1. มีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเป็นสิ่งเร้า
2. อินทรีย์จะแสดงอาการตอบสนองหลาย ๆ อย่างเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ปฏิกิริยาตอบสนองที่ไม่ทำให้เกิดความพอใจจะถูกตัดทิ้งไป
4. ปฏิกิริยาตอบสนองที่พอใจถูกต้องแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น

ลักษณะสำคัญของทฤษฎีสัมพันธ์เชื่องโยงของ ธอร์นไดค์ เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial and Eror) กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ มี 3 กฎด้วยกันคือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Low of Readiness) กฎนี้มีใจความสรุปว่า เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วได้ทำเขาย่อมเกิดความพอใจ เมื่อบุคคลไม่พร้อมที่จะทำแต่เขาต้องทำเขาย่อมไม่พอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Low of Exercise) แบ่งเป็น 2 กฎย่อย คือ กฎแห่งการได้ใช้และกฎแห่งการไม่ได้ใช้

3. กฎแห่งความพอใจ (Low of Effect) เป็นกฎที่สำคัญตัวเชื่อมระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองจะเข้มแข็งหรืออ่อนกำลัง ย่อมขึ้นอยู่กับผลที่เกิดหลังจากที่ได้ตอบสนองไปแล้ว รางวัลจะมีผลให้สิ่งเร้าและการตอบสนองเข้มแข็ง การทำโทษมีผลต่อการอ่อนกำลังของสิ่งเร้าและการตอบสนอง

4. การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งส่งผลต่อการ เรียนรู้หรือกิจกรรมในอีกสถานการณ์หนึ่ง อาจจะอยู่ในรูปของการส่งเสริมให้สามารถเรียนได้ดีขึ้นหรืออาจเป็นการขัดขวางทำให้เรียนรู้ได้ยากขึ้น

ประโยชน์ของการนำทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ ไปใช้ในชั้นเรียนต้องตั้งจุดมุ่งหมายที่สังเกตการตอบสนองได้และครูจะต้อจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยๆ เรียนทีละหน่วย ผู้เรียนเกิดความพอใจในผลการเรียนในแต่ละหน่วยนั้น การสอนต้องเริ่มจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก สร้างแรงจูงใจให้เกิดความพอใจ ให้ผู้เรียนรู้ผลการเรียน เพราะการรู้ผลทำให้ผู้เรียนทราบว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดีหรือไม่ดี ถ้าผิดหรือไม่เป็นที่พอใจเขาก็จะแก้ไขเพื่อที่จะรับสิ่งที่เขาพอใจต่อไป

การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ธอร์นไดด์ สามารถนำความรู้ไปใช้จัดการศึกษาปฐมวัย ได้โดยผู้ดูแลเด็กควรจัดสิ่งเร้ากระตุ้นให้เด็กเกิดการตอบสนองให้เกิดความพอใจในการเรียน จัดหาอุปกรณ์ที่สนใจเหมาะแก่การเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน ให้เด็กมีโอกาสฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดจนคล่องแคล่ว เกิดทักษะและชำนาญ สร้างแรงจูงใจ สนใจที่จะเข้าถึงเป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ทำ

5) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิคของ Paplov (1849-1936)

Ivan Petrovich Pawlov (1849-1936) เชื่อว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข กล่าวคือ การตอบสนองที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าหนึ่งมักมีเงื่อนไขเกิดขึ้น พาฟลอฟ ทำการทดลองให้สุนัขหลั่งน้ำลายเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง โดยอินทรีย์เกิดการเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 สิ่ง คือ เสียงกระดิ่งกับผงเนื้อ จนเกิดการตอบสนองโดยน้ำลายไหล ส่วนประกอบของกระบวนการวางเงื่อนไข สิ่งเร้าที่ไม่มีเงื่อนไข สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไข การตอบสนองอย่างไม่มีเงื่อนไข การตอบสนองอย่างมีเงื่อนไข

องค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งประกอบด้วยกระบวนการคือ สิ่งเร้า เป็นตัวการที่ทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาโต้ตอบ แรงขับทำให้เกิดปฏิกิริยาที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า และการเสริมแรง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองให้มีแรงขับเพิ่มขึ้น

การนำทฤษฎี พาฟลอฟ (Paplov) ไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูควรสร้างเงื่อนไขเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกชอบที่จะเรียนและลบการวางเงื่อนไขที่นักเรียนไม่ต้องการให้ลดน้อยลง การเรียนการสอน อาศัยการจัดกิจกรรมแบบซ้ำๆ จนเด็กเกิดการตอบสนอง ครูต้องสร้างความเข้าใจว่าเงื่อนไขหนึ่งๆ อาจก่อให้เกิดการตอบสนองได้หลายอย่าง โดยควรหาวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น

6) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขด้วยการกระทำ (Operant Conditioning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner, 1972) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบปฏิบัติการ โดยจำแนกทฤษฎีทางพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type S (Response Behavior) ซึ่งมีสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดหรือดึงออกมา เช่น การหรี่ตาเมื่อถูกแสงไฟ พฤติกรรมการตอบสนองแบบอัตโนมัติ

2. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type R (Operant Behavior) การตอบสนองขึ้นอยู่กับการเสริมแรง พฤติกรรมในชีวิตประจำวันของคนเป็นพฤติกรรมแบบวางเงื่อนไข

หลักการเรียนรู้ที่สำคัญการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เน้นการกระทำของผู้ที่เรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่กำหนดให้ คือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดเราจะให้ผู้เรียนเลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับแล้วจึง "เสริมแรง" พฤติกรรมนั้นทันทีเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ การเสริมแรง (Reinforcement) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดๆเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) สิ่งเร้าเมื่อใช้แล้วทำให้การตอบ สนองเพิ่มขึ้น เช่น การทำโทษ จะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนไปในลักษณะที่เข้มขึ้น

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การเสริมแรง การปลูกฝังพฤติกรรมบางอย่างและการลดพฤติกรรมบางอย่าง และสร้างบทเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ ของสกินเนอร์ (Skinner) มาใช้ในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย โดยการใช้การเสริมแรงทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม การให้แรงจูงใจจะทำให้เด็กเกิดความพอใจและสนใจ การใช้บทเรียนโปรแกรม การใช้เครื่องช่วยสอน ในนักเรียนปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget)

Piaget (1969) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไร ทฤษฎีตั้งอยู่บนรากฐานขององค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม เขาอธิบายว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา จะมีพัฒนาการไปตามวัยเป็นลำดับขั้น เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรเร่งเด็กให้ข้ามพัฒนาการจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่กำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็วได้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวว่า พัฒนาการของเด็กสามารถอธิบายได้โดยลำดับระยะพัฒนาทางชีววิทยาที่คงที่ แสดงให้ปรากฏโดยปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม มีสาระสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่างๆ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensory – Motor Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับการเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่

1.2 ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ พัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เด็กเริ่มมีเหตุผลสามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์มาเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลยังมีขอบเขตจำกัด และพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รวมตัวดีขึ้น คิดแบบญาณหยั่งรู้นึกออกเอง

2. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม เด็กอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม เริ่มจากอายุ 11-15 ปี ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้เป็นขั้นสุดยอด คือ เริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ เด็กจะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่

พัฒนาการทางการรู้คิดของเด็กในช่วงอายุ 6 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเพียเจต์ ได้ศึกษาไว้เป็นประสบการณ์สำคัญที่เด็กควรได้รับการส่งเสริม มี 6 ขั้น ได้แก่

1. ขั้นความรู้แตกต่าง เด็กเริ่มรับรู้ในความแตกต่างของสิ่งของที่มองเห็น

2. ขั้นรู้สิ่งตรงกันข้าม ขั้นนี้เด็กรู้ว่าของต่างๆ มีลักษณะตรงกันข้ามเป็น 2 ด้าน เช่น มี-ไม่มี หรือ เล็ก-ใหญ่

3. ขั้นรู้หลายระดับ เริ่มรู้จักคิดเกี่ยวกับลักษณะที่อยู่ตรงกลางของปลายสุดสองปลาย

4. ขั้นความเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง เด็กเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เช่น บอกถึงความเจริญเติบโตของต้นไม้

5. ขั้นรู้ผลของการกระทำ ในขั้นนี้เด็กจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลง

6. ขั้นการทดแทนอย่างลงตัว การทำให้ของสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลต่ออีกสิ่งหนึ่งอย่างทัดเทียมกัน

กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะดังนี้

1. การซึมซับหรือการดูดซึม เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

2. การปรับและจัดระบบ คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3. การเกิดความสมดุล เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการปรับเป็นไปอย่างกลมกลืนก็จะเกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ จะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจต์ มาใช้ในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัส กิจกรรมที่สอนให้เด็กได้คิดประกอบการใช้สื่อและให้เด็กได้กระทำ เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด

8) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์

Bruner Lerome S. (1969) เป็นนักจิตวิทยา ศึกษาเรื่องของพัฒนาการทางสติปัญญาต่อเนื่องจากเพียเจต์ เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้ เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตัวเองแนวคิดที่สำคัญๆ มีดังนี้

1. การจัดโครงสร้างความรู้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา

2. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน

3. การคิดแบบหยั่งรู้ เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระ ช่วยพัฒนาความคิด

4. แรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ขั้นใหญ่ ๆ คือ

1. ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ดีที่สุด

2. ขั้นการเรียนรู้จากความคิด สร้างมโนภาพในใจได้เรียนรู้จากภาพแทนของจริงได้

3. ขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม เรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้

วัยอนุบาลจะอยู่ในระดับการกระทำซึ่งการเรียนรู้ต่างๆ อยู่ในลักษณะของการกระทำโดยผ่านประสบการณ์ที่ได้พบเห็นและการรับรู้ต่าง ๆ เด็กวัยนี้ไม่สามารถรอคอยได้นานๆ ควรสนองความพึงพอใจให้กับเด็กอย่างทันทีที่ทำงานแต่ละครั้งเสร็จควรให้มีบรรยากาศของความสนุกสนานผ่อนปรน

ไม่ตึงเคียดและควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการค้นพบด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีความหมายสำหรับผู้เรียน การวิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องทำก่อนการสอน การจัดหลักสูตรแบบเกลียว ช่วยให้สามารถสอนเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดเดียวกันแก่ผู้เรียนทุกวัยได้ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

จากทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีทางจิตวิทยาบอกลำดับอายุเชื่อมโยงกับวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมพร้อมกับการสร้างความสนใจแก่เด็กทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนได้ผลดี ครูนำไปเป็นแนวในการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม

2.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553, หน้า 120) กล่าวถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา การพัฒนาเด็กเล็กและการพัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ ที่มีอายุ 3-5 ปี ซึ่งสถานที่จัดการศึกษาของเด็กระดับนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่าได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553, หน้า 122) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาก่อนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากความหมายของ การจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้สรุปว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา การพัฒนาเด็กเล็กและการพัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ ที่มีอายุ 3-5 ปีเป็นการจัดการศึกษาก่อนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญเพราะเป็นการสร้างพื้นฐานให้กับเด็กมีนักการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2551, หน้า 4) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นวัยแห่งความคิดสร้างสรรค์ เชื่อว่า เด็ก คือ รากฐานของมนุษย์ อยากให้ผู้ใหญ่หรือบุคคลในสังคม มีคุณลักษณะหรือมีความสามารถอย่างไร ต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็กๆ เหมือนที่เขาว่า ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก ซึ่งจริงๆ แล้วเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยอีกมากมาย พัฒนาการและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตอนโตสืบเนื่องมาจาก การเลี้ยงดู การปลูกฝัง การอบรมสั่งสอน หรือการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2555, หน้า 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ครูต้องส่งเสริมและสนับสนุนเด็กปฐมวัยได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัยซึ่งสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยผ่านกิจกรรมลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ให้เด็กได้ปฏิบัติและค้นคิดข้อความรู้ด้วยตนเอง บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

สุริยา ฆ้องเสนาะ (2558, หน้า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาการในทุกด้านของช่วงอายุแรกเกิดจนถึงห้าขวบ หรือวัยก่อนเข้าเรียน ให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการแล้วก็จะสามารถเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพส่งผลดีต่ออนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย

จากการศึกษาความสำคัญของการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้เป็นวัยแห่งความคิดสร้างสรรค์และเชื่อว่า เด็กเป็นรากฐานของการพัฒนามนุษย์อยากให้ผู้ใหญ่หรือบุคคลในสังคม มีคุณลักษณะหรือมีความสามารถอย่างไร ต้องปลูกฝังตั้งแต่เล็กๆ เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยอีกมากมาย พัฒนาการและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตอนโตสืบเนื่องมาจาก การเลี้ยงดู การปลูกฝัง การอบรมสั่งสอน หรือการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวคิดมีหลายประการด้วยกันโดยแนวคิดที่สำคัญที่นักปรัชญา นักการศึกษา ในแต่ละยุคสมัยที่กล่าวถึงและเป็นที่ยอมรับ นำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีหลายแนวคิดดังนี้

อัญชลี ไสยวรรณ (2552, หน้า 10) กล่าวว่าเด็กปฐมวัย เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตั้งแต่ในครรภ์มารดา จนถึงอายุ 6 ปี เด็กได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านคือ พัฒนาการทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม คุณธรรม จริยธรรม เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลช่วยเหลือได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งกายและจิตใจส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ พ่อแม่และครอบครัวมีส่วนร่วมดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ต้องได้รับการดูแลจากสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยผู้ทำหน้าที่ดูแลเด็กจะต้องมีความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย ส่วนเด็กอายุ 3–5 ปีที่ได้รับการพัฒนาจากสถานศึกษา/ศูนย์พัฒนาเด็กกำหนดให้ผู้ทำหน้าที่ดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กต้องมีความเป็นมืออาชีพและมีความรู้ทางการศึกษาปฐมวัย เด็กดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ได้รับบริการที่มีคุณภาพด้านสุขภาพกายและจิตใจสม่ำเสมอ ได้รับการแก้ปัญหาข้อบกพร่องอย่างถูกต้องทันสถานการณ์

พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ ตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตซึ่งมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนเติบโตและมีการพัฒนาการที่แตกต่างกันไปตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กแต่ละคนจนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วย

ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นอิสระและจัดกิจกรรมให้เหมาะกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน

การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญ เด็กทุกคนจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเล่น ได้สังเกต ได้ทดลอง ได้ทำสิ่งต่างๆ ที่สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สร้างประสบการณ์ ได้สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จึงถือว่า“การเล่น”อย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยหรือเด็กก่อนเกณฑ์ มีแนวคิดจากพัฒนาการของเด็ก การเรียนรู้ การเล่น วัฒนธรรมและสังคมเด็กปฐมวัย

เพียเจท์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส เชื่อว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะเริ่มกระทำก่อน มีแนวโน้มพื้นฐาน 2 ชนิด คือ การจัดและรวบรวม (Organization) การรวบรวมกระบวนการต่างๆ เข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน เป็นระเบียบมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ตราบที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและการปรับตัว(Adaptation) การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล เพียเจท์ ถือว่าการพัฒนาของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับขั้น โดยแบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensori-Motor Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี พฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ขึ้นอยู่กับการเคลื่อนไหวเป็นส่วนใหญ่

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี แบ่งออกเป็นขั้นย่อยอีก 2 ขั้น คือ

- ขั้นก่อนเกิดสังกัป (Preconceptual Thought) เป็นขั้นตอนพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุมีผลเบื้องต้น สามารถจะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผล เกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่มาก

- ขั้นการคิดแบบญาณหยั่งรู้ นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็ก อายุ 4-7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รวมตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของ

3. ขั้นปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม (Concrete Operation Stage) เริ่มจากอายุ 7-11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้สามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้

4. ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage) เริ่มจากอายุ 11-15 ปี ขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้เป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่

Maria Montessori (2413-2495) ผู้ริเริ่มวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรี่ จากความเชื่อในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้นว่า จุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาในระยะแรกนั้นไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอกให้เด็ก แต่ควรเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเขา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่กล่าวมา สรุปว่า แนวคิดทั้งหมดล้วนมีคุณค่าในการนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกันในแนวคิดที่สนองตอบความต้องการของเด็กปฐมวัยที่ต้องการความเป็นอิสระและแสดงออกตามธรรมชาติ ให้เด็กมีบทบาทในการเรียนรู้ สมควรนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาโดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยการจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กพัฒนาตนเองตามขั้นตอนของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นคนดี คนเก่งของสังคม มีความสุข สอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อทางศาสนา สภาพทางเศรษฐกิจสังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เมาะสม
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างจากการศึกษาอื่น แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ เน้นพัฒนาเด็กทุกๆ ด้าน ซึ่งการให้การศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมมีความสำคัญ เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสมจะเป็นรากฐานการพัฒนาการศึกษาระดับอื่นสูงขึ้นด้วย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีคุณลักษณะที่ดี กล้ามเนื้อแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย
2. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจดีงาม

3. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการอออกกำลังกาย

4. รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสม

5. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

6. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

7. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีมีทักษะในการแสวงหาความรู้

การศึกษาปฐมวัยมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ควรพิจารณาคือ ตัวเด็ก พ่อแม่และตัวครู รวมไปถึงผู้ดูแลเด็กพี่เลี้ยงบุคลากรอื่นๆ ที่

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือการศึกษาของเด็กวัยใดก็ตาม ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ เป็นสำคัญ การศึกษาถึงพัฒนาการของเด็กจะช่วยให้เราเกิดความเข้าใจถึงธรรมชาติและลักษณะพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถจัดประสบการณ์ จัดการเรียนการสอนและอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก โดยพัฒนาเด็กให้ครบทุกพัฒนาการทุกด้าน เน้นให้เด็กช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมที่จัดต้องมีความสมดุลและยึดเด็กเป็นสำคัญ ต้องมีการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน

ภารกิจการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องดำเนินการดังนี้

1. สำรวจข้อมูลเบื้องต้น จัดทำสำมะโนเบื้องต้นนักเรียนที่มีอายุถึงเกณฑ์รวบรวมจำนวนนักเรียนพร้อมรายชื่อเพื่อติดตามให้มาเรียน

2. ขออนุญาตเปิดทำการสอน ในกรณีเปิดชั้นเรียนใหม่/เพิ่มห้องเรียนและเพิ่มจำนวนนักเรียนในห้องโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3. การวางแผนรับเด็กเข้าเรียน ดำเนินการโดยกำหนดวันรับสมัคร กำหนดคุณสมบัติของเด็กที่จะเข้าเรียน หลักฐานการสมัคร การคัดเลือก(ถ้ามี) การมอบตัว การปฐมนิเทศ

4. การดำเนินการตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

5. จัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้ดูแลเด็กเข้าประชุมสัมมนา การอบรม สัมมนา จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ให้เพียงพอให้ครูสามารถที่จะจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนได้

7. จัดครูที่คุณสมบัติเหมาะสมเข้าทำการสอน

8. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

9. จัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยด้านโภชนาการ และความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ

10. จัดให้มีการปฐมนิเทศ ประชาสัมพันธ์ก่อนและให้ความร่วมมือระหว่างศูนย์กับศูนย์อื่น หรือ กับผู้ปกครองเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมาย

11. บริหารงบประมาณให้ตรงกับจุดประสงค์ ถูกต้องตามระเบียบ

12. ติดต่อประสานงานกับศูนย์พัฒนาเด็ก

13. นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากภารกิจการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุปว่า ภารกิจการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการตามขั้นตอน สำรวจข้อมูลเบื้องต้นจัดทำสำมะโนเบื้องต้นนักเรียน วางแผนรับเด็กเข้าเรียน ดำเนินการตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดทำแผนงาน/โครงการ จัดครูทำการสอนให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ครูผู้ดูแลเด็ก จัดสภาพแวดล้อม จัดบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ประชาสัมพันธ์ร่วมมือกับศูนย์อื่นหรือผู้ปกครอง นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและรายงานผล

รูปแบบและหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาปฐมวัย

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึง รูปแบบและหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. รูปแบบ

1.1 รูปแบบที่ 1 ปฐมวัย หลักสูตร 1 ปี เด็กที่เข้าเรียนต้องมีอายุ 4 ปีบริบูรณ์ถึง 5 ปี หรือมีอายุก่อนเกณฑ์ภาคบังคับ 1 ปี

1.2 รูปแบบที่ 2 ปฐมวัย หลักสูตร 2 ปี ประกอบด้วยชั้นอนุบาลปีที่ 1และชั้นอนุบาลปีที่ 2 เด็กที่เข้าเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ต้องมีอายุ 4 ปีบริบูรณ์ถึง 5 ปี

1.3 รูปแบบที่ 3 ปฐมวัย หลักสูตร 3 ปี ประกอบด้วย ชั้นอนุบาล 3 ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่ 1และชั้นอนุบาลปีที่ 2 เด็กที่เข้าเรียนชั้นอนุบาล 3 ขวบ ต้องมีอายุ 3 ปีบริบูรณ์

2. หลักเกณฑ์

2.1 การเปิดชั้นอนุบาลหลักสูตร 1 ปี และเปิดชั้นอนุบาลหลักสูตร 2 ปี จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1) การนับอายุให้นับถึงวันเปิดเรียนภาคเรียนที่ 1

2) จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน ควรมีจำนวน 15-30 คน กรณีน้อยกว่า 15 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) มีครูพียงพอ มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กโดยมีวุฒิการศึกษาทางอนุบาล/ปฐมวัยหรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2.2 การเปิดชั้นอนุบาลหลักสูตร 3 ปี ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

1) นักเรียนต้องมีอายุ 3 ปีบริบูรณ์ นับอายุให้นับถึงวันเปิดภาคเรียนแรก

2) จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน ควรมีจำนวน 5 คน แต่ไม่เกิน 20 คน

3) ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีประสบการณ์ในการสอนเด็กประถมวัยอย่างน้อย 2 ปี

4) มีครูพี่เลี้ยงช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อห้องเรียนในกรณีที่ห้องเรียนมีนักเรียน 10 คนขึ้นไปผู้ดูแลเด็กต้องมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ พื้นความรู้ขั้นต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป

หรือเทียบเท่าและผ่านการอบรมตามหลักสูตรผู้ดูแลเด็ก มีสุขภาพแข็งแรง มีจิตใจอ่อนโยน ผ่านการตรวจสุขภาพก่อนการปฏิบัติงานเป็นพี่เลี้ยงช่วยครูผู้ดูแล

5) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

6) ผู้ปกครองและชุมชนมีความต้องการและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน

จากรูปแบบและหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาปฐมวัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดได้ 3 รูปแบบได้แก่ ปฐมวัยหลักสูตร 1 ปี ปฐมวัยหลักสูตร 2 ปี และปฐมวัยหลักสูตร 3 ปี โดยมีหลักเกณฑ์ คือ การนับอายุให้นับถึงวันเปิดเรียนภาคเรียนที่ 1 มีครูพียงพอ มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัย

การจัดประสบการณสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ป เพื่อให้เด็กไดเรียนรูจากประสบการณตรง เกิดความรู ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ไดพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งสามารถจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่น ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ คำนึงถึงสิ่งสำคัญ คือ เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจา และท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร จัดประสบการณการเรียนรู้ให้สอดคลองกับธรรมชาติ ความต้องการ พัฒนาการ จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

2. แนวการจัดประสบการณ ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจของเด็ก สร้างบรรยากาศของความรักความอบอุน ไววางใจความมั่นคงทางอารมณ์จัดประสบการณตรงให้เด็กเรียนรูจากประสาทสัมผัสทั้งห้าเคลื่อนไหวผ่านการเล่น เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย เหมาะสมกับเด็ก ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ให้ครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาร่วมกันจัดประสบการณการเรียนรูให้กับเด็ก

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ป มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรูและการ พัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้ สอดคลองกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

3.1 การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดี ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมรรยาทที่สุภาพนุ่มนวลแบบไทย

3.2 การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็ก เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย

3.3 การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อมือนิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา เป็นต้น

3.4 การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสในการมองเห็น การไดยินเสียง การลิ้มรส การไดกลิ่นและการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆที่แตกต่างกัน

3.5 การส่งเสริมด้านอารมณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนอง ความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยส่งเสริมให้เด็กเกิดความรูสึกอบอุ่นและมีความสุข

3.6 การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู และบุคคลใกล้ชิด โดยการพูดคุยหรือเล่นกับเด็กหรือพาเด็กไปเดินเล่นนอกบ้าน พบปะเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่

3.7 การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กไดเปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รูจักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่างๆรอบตัว

3.8 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กไดแสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง

4. จุดมุ่งหมายหลักสูตร

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบและจุดหมายตามสภาพความต้องการ นโยบายหรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัด แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ เน้นพัฒนาเด็กทุกๆ ด้าน (Whole child) ซึ่งการให้การศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง การส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลดีและเป็นรากฐานต่อการพัฒนาและการศึกษาระดับอื่นด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 31) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

4.1 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจดีงาม

4.2 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีคุณลักษณะที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย

4.3 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการอออกกำลังกาย

4.4 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ใช้ภาษาสื่อสารได้

4.5 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.6 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

4.7 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้

5. คุณลักษณะตามวัยการศึกษาปฐมวัย

คุณลักษณะเด็กอายุ 3–5 ปี กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีดังนี้

5.1 คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 ปี

1) พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ วิ่งและหยุดโดยไม่ล้ม รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปวงกลมตามแบบได้ ใช้กรรไกรมือเดียวได้ วาดและระบายสีอิสระได้

2) พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

3) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม กลัวการพลัดจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

5.2 คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 4 ปี

1) พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองเดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ชอบท้าทายผู้ใหญ่ต้องคนฟังคนสนใจ

3) พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน – หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บขอบเล่นเข้าที่ได้

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ

5.3 คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 5 ปี

1) พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี

2) พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้องลง

3) พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ ของตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้ สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม

6. โครงสร้างของหลักสูตรปฐมวัย

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการจุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1) การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลักและอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 1 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 2 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 3 หรือเด็กเล็กฯลฯ

2) ระยะเวลาเรียนใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

3) สาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เด็กอายุ 3 – 5 ปี มี 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์ โดยผู้จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

ก. ประสบการณ์สำคัญ จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวอย่างไรและทุกประสบการณ์มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ช่วยแนะผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ของเด็ก

ข. สาระที่ควรเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริง ความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สาระประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก

7. สาระการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

สาระการเรียนรู้หลักสูตรการปฐมศึกษากำหนดไว้ 2 ส่วน คือ สาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ

สาระที่ควรเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ชื่อ – นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีการรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองหรือกับผู้อื่นการแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและมารยาทที่ดี รับรู้เรื่องราวครอบครัว ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ธรรมชาติรอบตัว สิ่งมีชีวิต ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรได้รู้จัก สี ขนาด รูปร่างรูปทรง น้ำหนัก การสัมผัสของสิ่งต่างๆ สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสารต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ประสบการณ์สำคัญ การมีประสบการณ์ที่สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม การสร้าง

ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นรอบตัวประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้รับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

8. หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี

การจัดกิจกรรมจะไมเป็นรายวิชาแต่จะจัดในรูปกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะคุณธรรมเกิดการพัฒนาในทุกด้านโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์ หลักสูตร พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักการดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม

2) เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล

3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งขบวนการ และผลผลิต

4) จัดการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 กำหนดการจัดประสบการณ์ดังนี้

1) สอดคล้องจิตวิทยาพัฒนาการ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและพัฒนาการ สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส ในรูปแบบบูรณาการทักษะและการเรียนรู้

2) จัดให้เด็กได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ภายใต้สภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3) จัดที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน

4) จัดลักษณะที่มีการวางแผนล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง

5) จัดโดยผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมและการวางแผนสนับสนุน

6) จัดทำข้อมูลพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล และการวิจัยในชั้นเรียน

9. กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี

กิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ โดยมีหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) หลักการกิจกรรมประจำวัน กำหนดระยะเวลาจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม กิจกรรมที่ใช้ต้องคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรนานเกิน 20 นาที กิจกรรมต้องให้เด็กเลือกอย่างเสรี ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที กิจกรรมให้สมดุลระหว่างในห้องและนอกห้อง

2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาจิตใจ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสังคมนิสัย การคิด ภาษา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์

3) รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

แนวทางการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัย

1. กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม

การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ผสมผสานไว้ด้วยกัน การบูรณาการถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งของการสอน รวมทั้งเป็นปรัชญาในการสอนที่นำเนื้อหาความรู้จากหลายวิชามาสัมพันธ์ที่หัวเรื่อง

เดียวกัน ซึ่งเป็นการขจัดความซ้ำซ้อน ความไม่สัมพันธ์ และความไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย

ความหมายของการบูรณาการจะเห็นได้ว่าความรู้ ความคิด และประสบการณ์สำคัญต่างๆ นั้นต่างมีความสัมพันธ์กัน และหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันเหล่านี้เกิดการผสมผสานหลอมรวมจนเกิดเอกลักษณ์ใหม่ที่มีความเป็นหนึ่งเดียว การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของสมอง คือ "กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม" ซึ่งประกอบด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นกับสื่อและเครื่องเล่นอย่างอิสระตามมุมประสบการณ์ที่จัดไว้ ให้เลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการ ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ลักษณะของการเล่นของเด็กมีหลายลักษณะ เช่น การเล่นบทบาทสมมติในมุมบ้าน มุมเสริมสวย มุมของเล่น มุมการ์ตูน ฯลฯ สิ่งสำคัญคือต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาสได้เล่น หรือจัดกระทำกับสื่อต่างๆ อย่างเพียงพอ

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การฉีกปะ หรือวิธีการอื่นๆ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ ควรจัดให้เด็กทำทุกวันให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรมตามความสนใจ

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลงหรืออุปกรณ์อื่น มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กเรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้พัฒนา สมองส่วนที่รับผิดชอบหลักเกี่ยวกับการจัดสมดุลของร่างกาย คือ สมองเล็ก (Cerebellum)

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกให้เด็กได้ ฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย เล่านิทาน เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ฯลฯ

5. กิจกรรมกลางแจ้ง ให้โอกาสเด็กออกนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังเคลื่อนไหวและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กเป็นหลัก จัดให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นทราย การเล่นในมุมช่างไม้ เล่นกับอุปกรณ์กีฬา เกมการละเล่น ฯลฯ

6. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกติกาง่ายๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มก็ได้ ช่วยเด็กสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเรื่องสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์ เช่น เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ภาพตัดต่อ ฯลฯ เป็นกิจกรรมช่วยพัฒนาสมองด้านการคิด เกิดความคงตัวในวงจรสมอง

2. การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ให้พัฒนาทุกด้าน บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร ครูต้องวางแผนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนด

เขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ครูสามารถตอบคำถามพื้นฐานต่อไปนี้

1. วางแผนจัดประสบการณ์ ครูต้องรู้จักเด็กที่ตนเองรับผิดชอบ รู้จักพัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ รวมทั้งรู้ว่าควรปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนใดในเรื่องใด

2. ต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไร ครูต้องรู้จุดหมายการจัดประสบการณ์ควรศึกษาก่อนว่าทักษะ สาระการเรียนรู้หรือประสบการณ์ใดที่จะจัดให้กับเด็กแล้วจึงวางแผนจัดกิจกรรมต่อไป

3. เด็กจะเรียนรู้เรื่องที่ต้องการให้เรียนรู้ได้ดีที่สุดได้อย่างไร ครูต้องรู้จักคิดหาวิธีสอน และสื่อเพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. รู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ครูต้องรู้วิธีประเมินผล สร้างและใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวทางการจัดกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรมนี้ ครูอาจกำหนดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนไว้อย่างกว้าง ๆ ก่อนแล้วจึงเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีรายละเอียดที่ครอบคลุมจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ และการประเมินผล สิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงควรคำนึงถึงการออกแบบกิจกรรมตามหลักการทำงานของสมอง จัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำและแนวทางการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ไม่ควรปล่อยให้แผนการจัดประสบการณ์ถูกละเลย เพราะแผนการจัดประสบการณ์ที่ดีย่อมนำไปสู่การสอนที่ดีและดีกว่าไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างแน่นอน

เมื่อนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้แก่เด็กปฐมวัย ครูควรให้ความสำคัญกับการสอนที่มีการการออกแบบการสอนไว้ล่วงหน้าพอๆ กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ หลังจากจัดประสบการณ์แล้วควรทำบันทึกประเด็น ผลสัมฤทธิ์ของเด็กตามจุดประสงค์ การตอบสนองของผู้เรียน ข้อสังเกตเกี่ยวกับสื่อ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแล้วนำผลที่บันทึกนี้มาใช้ในการปรับแผนการจัดประสบการณ์ในวันต่อๆ ไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการจัดกิจกรรมต่างๆ ประกอบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่กล่าวนั้น ผู้วิจัยสรุปว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเป็นงานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในกิจกรรมต่างๆ ตามที่วางแผนไว้ล่วงหน้า ที่ยังไม่ได้วางแผน เป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้า เป็นสิ่งที่ครูต้องดำเนินการทั้งรูแบบเอกสาร และการปฏิบัติจริงให้ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดกิจกรรมประจำวันให้จัดในรูปแบบกิจกรรมผ่านการเล่น โดยอาจเรียกชื่อต่างกันไป เช่น กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นตามมุมห้อง กิจกรรมการเล่น เกมการศึกษา กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหะ ฯลฯ

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาสาระจากครูไปยังผู้เรียนในการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. การเลือกสื่อการเรียนรู้ มีวิธีการเลือกสื่อ เลือกให้ตรงตามจุดมุ่งหมายและเนื้อหามีความถูกต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นที่เด็กอยู่ มีสภาพดี มีวิธีการใช้ง่าย ใช้ได้ง่ายและใช้ได้หลายกิจกรรมสัมผัสได้เข้าใจง่าย ใช้เวลาสั้นไม่ซับซ้อน ส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็นและกล้าแสดงความคิดเห็น

2. การจัดหาสื่อจัดหามาได้หลายวิธี ขอยืมจากแหล่งสื่อต่าง ๆ จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นต่างๆ จากผู้ขาย และผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เอง

3. การดำเนินการผลิตสื่อ สำรวจความต้องการการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม วางแผนการผลิต กำหนดความคงทนประณีตความสะดวกในการใช้ผลิตสื่อตามรูปแบบที่กำหนด นำสื่อไปทดลองใช้หลายๆ ครั้งหาข้อดีข้อเสียแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

4. การใช้สื่อ การเตรียมตัวครู เตรียมตัวเด็ก เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนใช้ นำเสนอสื่อเพื่อให้บรรลุกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้สื่อประกอบกิจกรรม

5. ประเมินการใช้สื่อประกอบกิจกรรม สื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพียงใด ตรงจุดประสงค์ ตรงตามเนื้อหาหรือไม่ สร้างความสนใจให้เด็กได้มากน้อยเพียงใด เด็กชอบมากน้อยเพียงใด

6. การเก็บรักษาสื่อ ฝึกการใช้สื่อ การเก็บสื่อเอง เก็บให้เป็นระเบียบ ให้รู้ความหมายสื่อตรวจสอบสภาพสื่อหลังการใช้ ซ่อมแซมสื่อเมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย

7. การพัฒนาสื่อ รักษาความสะอาด ปรับปรุงให้ทันสมัย ผ่านการทดลองใช้ ทำสื่อให้สร้างสรรค์ใช้ได้อเนกประสงค์

การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสำคัญต่อเด็ก เด็กวัยนี้สนใจเรียนรู้ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งรอบตัว ความสะอาดปลอดภัย มีอิสระมีขอบเขตในการเล่น อาคารสถานที่เพียงพอ สื่อและเครื่องเล่น บรรยากาศการเรียนรู้ การจัดที่เล่น และมุมประสบการณ์ต่างๆ

1. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน อาจแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม ดังนี้

1.1 พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู ได้แก่ ที่แสดงผลงาน ที่เก็บแฟ้ม ที่เก็บของใช้ส่วนตัวเด็กและครู และมีป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

1.2 พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมการเคลื่อนไหว มีพื้นที่ทำงานด้วยตัวเองและทำกิจกรรมกลุ่ม เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

1.3 พื้นที่จัดประสบการณ์ จัดตามความเหมาะสมที่สำคัญจะต้องมีของเล่นวัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอ การเล่นอย่างเสรีในตารางกิจกรรมประจำวันเปิดโอกาสให้เด็กเล่น ครูควรคำนึงถึง ห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์ผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นจัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์และมีข้อตกลงเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่

2. สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ จัดสภาพแวดล้อมภายในและบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม ระมัดระวังความปลอดภัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบริเวณรอบนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดูแลความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

2.1 สนามเด็กเล่นควรมี ดิน ทราย หญ้า ที่ร่มที่โล่งแจ้ง เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอและหมั่นดูเรื่องความสะอาด

2.2 ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

2.3 บริเวณปลูกดอกไม้ ไม้ประดับ พื้นผักสวนครัว

จากการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสม ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่สะอาดปลอดภัยและสนองตอบความสนใจของเด็ก

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กหรือการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ตามปกติประจำวัน ประเมินอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล

หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ วางแผน การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และจดบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายที่เหมาะสมกับเด็ก

แนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามสภาพจริง

1. เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและใช้เครื่องมือที่หลากหลาย
2. บูรณาการการสอนกับการประเมิน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
3. เน้นที่ความก้าวหน้า สิ่งที่เด็กสามารถทำได้ วินิจฉัยและช่วยแก้ปัญหาแก่เด็ก
4. ให้ความสนใจทั้งกระบวนการและผลผลิตควบคู่กันไป
5. ประเมินจากบริบทที่หลากหลายให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามสภาพจริงของเด็ก
6. ประเมินเด็กเป็นรายบุคคล ความก้าวหน้า ความสนใจ ทัศนคติ ความคิด ฯลฯ
7. เด็กควรประเมินความก้าวหน้าของตนเอง เกิดความภูมิใจต้องการที่จะพัฒนาตนเอง

วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ โดยวิธีการที่เหมาะสมในการประเมิน ได้แก่

1. เก็บรวบรวมข้อมูลควบคู่กับการจัดประสบการณ์ โดยเป็นการวางแผนล่วงหน้า ทั้งนี้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1.1 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมหรือคำพูดของเด็ก หรือการกระทำของเด็ก เพื่อให้ทราบว่าเด็กแต่ละคนมีจุดเด่นจุดด้อย ความต้องการ ความสนใจ และต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใด ทั้งนี้ ครูต้องกำหนดเวลาที่แน่นอน มีแนวทางที่ชัดเจน และพร้อมกับจดบันทึกไว้เพื่อนำมาใช้ในวิเคราะห์และสรุป

1.2 การสนทนากับเด็ก ทั้งแบบบุคคลและเป็นกลุ่มอย่างสอดคล้องกับกิจวัตรประจำวัน เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การใช้ภาษา แสดงความคิดจากเรื่องที่ฟัง บันทึกคำพูดของเด็กไว้เพื่อการวิเคราะห์และปรับการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมต่อไป

1.3 การเก็บตัวอย่างผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของเด็ก ครูต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการเก็บรวบรวมผลงาน และต้องให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงานที่พึงพอใจ และทำการจัดเก็บผลงาน นำผลงานที่จัดรวบรวมไว้มาใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็กด้วย

วิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ดีต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลด้วย เพราะวิธีการแต่ละวิธีจะมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่แตกต่างกัน มีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่แตกต่างกัน ครูต้องฝึกฝนจนมีทักษะในการสังเกตเด็ก พูดคุยกับเด็กและพ่อแม่อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีความไวต่อสิ่งที่ควรบันทึกหรือเก็บตัวอย่าง หากครูมีทักษะเหล่านี้ก็จะทำให้การประเมินตรงตามสภาพจริงยิ่งขึ้น

2. วิเคราะห์และจัดทำบันทึกข้อมูลของเด็ก ทั้งในลักษณะของบันทึกข้อมูลเด็กรายบุคคล และบันทึกข้อมูลเด็กทั้งชั้นเรียน ดังนี้

2.1 บันทึกข้อมูลเด็กรายบุคคล การทำบันทึกข้อมูลเด็กรายบุคคลจะช่วยให้ครูรู้จักเด็กในทุกด้าน ความสามารถ ความก้าวหน้าของเด็ก ช่วยให้ครูประเมินเด็กอย่างครอบคลุมทุกรายการอย่างเหมาะสม

2.2 บันทึกข้อมูลเด็กทั้งชั้นเรียน สามารถที่จะช่วยให้ครูรู้ได้ว่าเด็กในห้องเรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีพัฒนาการในแต่ละด้านเป็นอย่างไร ทำให้ครูสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับเด็กในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น ควรทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาแนวทางการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่กล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดีต้องประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผสมผสานกันกับการจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการเด็กจะช่วยให้ครูทราบพัฒนาการของเด็ก เข้าใจเด็ก และรู้ว่าควรทำอย่างไรจึงจะสามารถส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเต็มที่ ครูปฐมวัยจึงควรศึกษาวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย วางแผนการประเมินให้เหมาะสม ใช้ผลการประเมินจัดประสบการณ์อย่างมีคุณภาพ

2.5 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ โดยสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล หมู่บ้านเพื่อรับเลี้ยงดูเด็กเล็ก ให้มีพัฒนาการที่ดี มีการเตรียมความพร้อมเด็ก ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้มีครูผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลเด็ก รับค่าตอบแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้ควบคุมดูแลของคณะกรรมการหมู่บ้านและกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 58) เป็นไปตามระเบียบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5.1.1 ความเป็นมาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กเล็กมาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 โดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในชุมชนต่างๆ ตามความต้องการและขีดความสามารถของประชาชนเพื่อรับเด็กอายุ 3-6 ปี ในหมู่บ้าน คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง คณะกรรมการสภาตำบลและคณะกรรมการอื่นๆ ซึ่งช่วยเหลือสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การอบรมเลี้ยงดูเด็กการดำเนินงานให้ยึดความต้องการและความพร้อมต้องการท้องถิ่นเป็นหลัก กรมการพัฒนาชุมชนให้การสนับสนุนด้านวิชาการ และงบประมาณที่เกินขีดความสามารถของประชาชน รวมทั้งการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็กเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการดำเนินงานต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ผู้ปกครองเด็กและองค์กรต่างๆ ในชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน กองพัฒนาเด็ก, 2542, หน้า 21) มีเป้าหมายให้ชุมชนเกิดความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาเด็กและการพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชนเพื่อให้มีความสามารถในการริเริ่มและบริหารกิจกรรมงานพัฒนาเด็กด้วยตนเอง อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยั่งยืน

2.5.1.2 พันธกิจของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ด้าน (เยาวพา เตชะคุปต์, 2542, หน้า 69-70)

1) พันธกิจด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นข้อกำหนดการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ ตามยุทธศาสตร์ ที่ 1 การส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนจัดหาสถานที่จัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย อบรมพ่อแม่ ผู้ปกครองให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เตรียมความพร้อมเด็กทางด้านวุฒิภาวะ ให้สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เต็มศักยภาพ และตามยุทธศาสตร์ ที่ 2 กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมบุคคลในครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา อื่นๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเด็กเล็กในรูปแบบที่หลายอย่างมีคุณภาพ

2) พันธกิจด้านเด็กปฐมวัย เป็นข้อกำหนดการดำเนินการด้านการจัดการวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นการพัฒนาตัวเด็ก ตามยุทธศาสตร์ ที่ 1มุ่งพัฒนาเด็กเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยเต็มตามศักยภาพ และตามยุทธศาสตร์

ที่ 2 กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต่อเนื่อง ให้เด็กเป็นผู้มีจิตใจดีงาม มีจิตสำนึกในความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.5.1.3 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา)

2) เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้เด็กเล็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

4) เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในปกครองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็ก ตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชนในสังคมท้องถิ่น

5) เพื่อส่งเสริมความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

2.5.1.4 ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อ้างอิงจากแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) สำรวจความต้องการของชุมชน ในประเด็น ความต้องการให้จัดตั้งศูนย์ ความต้องการส่งเด็กเข้าเรียน สิ่งที่ต้องการให้ศูนย์บริการ

2) พิจารณาเลือกรูปแบบการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการเอง มอบหมายให้ผู้แทนชุมชนบริหาร

3) จัดทำแผนงานโครงการ และจัดทำญัตติเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น พร้อมกับนำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อของบประมาณสนับสนุนโครงการ

4) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ พ.ศ. 2553

5) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) ดำเนินการตามแผน

2.5.1.5 ลักษณะของการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กให้มีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีดังนี้

1) ขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี ผู้ปฏิบัติงาน 1 คน รับผิดชอบเด็ก 20 คน จำนวนเด็กแบ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตามขนาด ดังนี้

(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก มีเด็กประมาณ 40 คน

(2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง มีเด็กประมาณ 60 คน

(3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ มีเด็กประมาณ 80 คน

2) สถานที่และอาคาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรตั้งอยู่ในชุมชนใกล้โรงเรียน ใกล้สถานีอนามัย ใกล้วัด บริเวณควรมีสถานที่ที่เด็กวิ่งเล่นได้ มีต้นไม้ให้ร่มเงา ขนาดบริเวณขึ้นอยู่กับขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พื้นที่อย่างน้อยประมาณ 100 ตารางวาและมีรั้วรอบขอบชิดจัดตกแต่งให้สวยงามอาคารศูนย์เด็กเล็กควรเป็นอาคารชั้นเดียว เล็กใหญ่ตามจำนวนเด็ก สร้างติดพื้นดิน และควรมีระเบียงยาวตลอดอาคาร ซึ่งเด็กสามารถใช้เป็นที่เล่นในร่มหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้

3) ห้องปฏิบัติการ

(1) ห้องเด็ก เป็นห้องโถงกว้างสามารถบรรจุเด็กได้ทั้งหมด พื้นห้องเป็นไม้ปูด้วยกระเบื้องหรือซีเมนต์ ตามปกติเด็กจะทำกิจกรรมต่างๆ ในห้องตั้งแต่กิน เล่น และนอน อาจยกพื้นส่วนหนึ่งเป็นไม้สูงประมาณ 1 ฟุต สำหรับใช้เป็นที่นอน การจัดเด็กเพื่ออยู่ในห้องควรมีจำนวนให้เหมาะกับเนื้อที่ห้อง จัดห้องให้เด็กอยู่อย่างสบายไม่แออัด สามารถมองเห็นเด็กทำกิจกรรมได้ตลอด

(2) ห้องทำงานผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้ประชุมปรึกษาหารือกัน เป็นที่รับแขก ผู้มาติดต่องาน บางส่วนของห้องจัดเป็นมุมพยาบาลสำหรับเด็กไม่ค่อยสบายได้นอนพักผ่อน ถ้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องมากจัดห้องพยาบาลใกล้กับห้องทำงาน เพื่อที่จะได้ดูแลได้สะดวก

(3) ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่อาบน้ำ จัดให้เหมาะเพียงพอกับจำนวนเด็ก สะอาดให้ถูกสุขลักษณะ พื้นที่ต้องไม่ลื่น

(4) ห้องครัว เป็นที่ประกอบอาหารสำหรับเด็ก เตรียมอาหารว่างและเครื่องดื่มให้เด็ก และใช้เก็บอาหารที่ เก็บสิ่งของเครื่องใช้ มีที่ล้างชาม มีที่สำหรับจ่ายอาหารเด็ก

4) ครุภัณฑ์ เครื่องใช้ เครื่องเล่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีสิ่งจำเป็นเหล่านี้ด้วย คือ ธงชาติ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ โต๊ะเก้าอี้ผู้ปฏิบัติงาน โต๊ะเก้าอี้สำหรับเด็กเล็ก กระดานดำประกอบแผ่นป้ายติดฝาผนัง ตู้และชั้นวางอุปกรณ์และเครื่องใช้ประจำตัวเด็ก ตู้และชั้นใส่เอกสาร เตียงพร้อมเครื่องนอน ยาสามัญประจำบ้าน เครื่องชั่งน้ำหนัก สายวัดรอบเอว เครื่องนอน เครื่องรับประทาน อาหาร เครื่องครัว เครื่องเล่น เครื่องเล่นสนาม และอื่นๆ ที่จำเป็น

5) บุคลากร ผู้ปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรียกว่า พี่เลี้ยงเด็ก หรือผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้ที่มีความกรุณา เมตตา รักเด็ก สุภาพเรียบร้อยและผ่านหลักสูตรการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

6) การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ ให้เด็กพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญากำหนดตารางกิจกรรมประจำวันและตารางการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเด็กในการเล่นและการปฏิบัติจริง ซึ่งกิจกรรมหนึ่งใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที จัดกิจกรรมสลับกันไปการประเมินผลเพื่อปรับปรุงมุ่งดูแลและวัดผลความเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคลและเป็นรายหมู่ เพื่อปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การร่วมมือกับผู้ปกครอง ช่วยในการอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้ปฏิบัติงานต้องติดต่อกับผู้ปกครองเสมอทราบถึงพฤติกรรมของเด็กที่ศูนย์และที่บ้าน

2.5.1.6 ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภารกิจการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาความพร้อมแก่เด็กก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาและมีความพร้อมในการเข้า รับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้พยายามปฏิบัติภารกิจด้านการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตนเอง ภาระการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังมีความพร้อมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาที่พบเป็นปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหาร และจากสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ทราบบทบาทตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีจุดอ่อนด้านบุคลากร คือ ส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาและอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับงบประมาณในการบริหารจัดการนั้นได้รับการจัดสรรจากภาครัฐสำหรับเป็นค่าตอบแทนครูผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้และอีกส่วนหนึ่งเป็น งบประมาณที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองเพื่อสนับสนุนให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพ มาตรฐานและสอดคล้องกับการศึกษาแห่งชาติ

สภาพปัญหาของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมยังขาด

1. งบประมาณสนับสนุนงานด้านวิชาการ
2. ขาดแผนการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน
3. ครูผู้ดูแลเด็กไม่ได้รับการศึกษาต่อถึงระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย
4. ด้านงานความสัมพันธ์กับชุมชน

จากการศึกษาเรื่อการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในหัวข้อต่างๆ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการตามข้อกฎหมายการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นดำเนินการเพราะเป็นหน่วยงานในท้องถิ่นมีความเข้าใจในความต้องการและปัญหาในชุมชนและท้องถิ่นเป็นเหตุผลที่จะแก้ปัญหาและสนองความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพได้ดีที่สุด

2.5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเป็นสำคัญ กระจายอำนาจแก่ประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและการพัฒนาของชุมชน ทางการบริหารและการจัดการศึกษา หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนต่างๆ ขององค์กรโดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารและกระบวนการทางกฎหมายที่จะมอบอำนาจขั้นต้นและความรับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนมีอิสระในการบริหารการศึกษามีเป้าหมายหลัก คือ มุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน โดยให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่

การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคมีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภทกำหนดนโยบายตลอดจนมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา รับแนวทางในการกระจายอำนาจด้านการบริหารการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารงานทั่วไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับตามความพร้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามความเหมาะสม และความต้องการของผู้เรียน

2.5.2.1 หน้าที่จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็ก สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย

(2) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยน แปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(3) ส่งเสริม สนับสนุนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน องค์การทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา

2) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 (9) การจัดการศึกษา

มาตรา 17 (6) การจัดการศึกษา

3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2553, หน้า 7-8)

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้ กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มี 3 รูปแบบ

1. การศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลา การวัดและประเมินผล หลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล

3. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) การศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

การจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการพึ่งพิงตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีเอกลักษณ์และความยั่งยืนของท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ

1. ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น

2. ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น ทำให้สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกันจนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ ทำให้คุณลักษณะเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้สืบสานต่อเนื่องและยั่งยืน

3. เป็นการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเองได้

2.5.2.2 หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา หลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บททางกรศึกษาของประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หลักการที่สำคัญ ได้แก่

1) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสารและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รัฐประกาศว่าเป็นการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 43 ต้องทั่วถึงประชาชนมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้จะต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล

3) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4) ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิและหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น (นันทิชา ชาญหัตถกิจ, 2552, หน้า 29) กล่าวถึงหลักการที่ยึดถือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังมีต่อไปนี้

1. หลักการที่ว่าด้วยการศึกษาที่ทั่วถึงและมีคุณภาพ ให้การศึกษาซึ่งเป็นบริการสาธารณที่สำคัญที่รัฐต้องจัดให้ประชาชน เป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ

มาตรา 81 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มาตรา 43 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาที่รัฐจัด การกำหนดเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยความพร้อมด้านต่างๆ เช่นการมีรายได้ที่เพียงพอในการจัดการศึกษา และการใช้รายได้เพื่อการศึกษาหรือการจัดการศึกษา การมีแผนที่แสดงให้เห็นความพร้อมและศักยภาพในการจัดการศึกษา รูปแบบของการบริหารจัดการศึกษา หรือด้านความเหมาะสม เช่น การตั้งสถานศึกษาขึ้นในสถานที่ที่เหมาะสม การมีประสบการณ์ในการจัดหรือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น

2. หลักการที่ว่าด้วยการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการอย่างเบ็ดเสร็จด้วยตนเอง จากหลักการนี้จึงนำไปสู่การเสนอให้ใช้ระบบคณะกรรมการในการบริหารจัดการและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายอำนาจให้สถานศึกษา

3. หลักการที่ว่าการพัฒนาวิชาชีพครู รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้รัฐต้องส่งเสริมวิชาชีพครู และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้มีองค์กรวิชาชีพ โดยให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ยังได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินค่าตอบแทน สวัสดิการและสิทธิ์ประโยชน์เกื้อกูลอื่นสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ โดยหลักการนี้จึงต้องมีเกณฑ์ที่ว่าด้วยการปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการ

ศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานเดียวกันกับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของรัฐ

4. หลักการที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 การจัดการศึกษาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางโดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น สามารถจัดการศึกษาได้เอง และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของรัฐผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมกรรมการสภาการศึกษาและมีส่วนร่วมในการช่วยระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้วยหลักการนี้จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาควรบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ ทั้งยังควรกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย

5. หลักการว่าด้วยทางเลือกของประชาชนในการรับการศึกษา หลักการนี้ยึดถือว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกสถานศึกษาที่เห็นว่าจะจัดการศึกษาที่ดีกว่าให้กับบุตรหลานของตน ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมให้ความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือไม่ กรณีนี้อาจถือได้ว่าเป็นความต้องการภายในท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 289 วรรคสองกำหนดด้วย หากประชาชนเห็นว่าสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่มีอยู่สามารถจัดการศึกษาที่ดีให้กับบุตรหลานเพียงพอแล้วประชาชนยังเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการศึกษาอีกด้วยหรือไม่ และสามารถแปลผลต่อไปได้ว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งสถานศึกษาขึ้นมา ประชาชนจะส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนหรือไม่

จากหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักการจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาที่รัฐจัดกำหนดเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยความพร้อมด้านต่างๆ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้มาตรฐานเดียวกันกับครู บุคลากรของรัฐ

2.5.3 กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนและหน่วยงานทางการศึกษาในท้องถิ่นมากที่สุด สามารถรับรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงมีการถ่ายโอนบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ระบุในกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.5.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550(สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2550, หน้า 1-10) กำหนดภารกิจการจัดการศึกษาในหมวดที่ 3 ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

2.5.3.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสถาบันพุทธศาสนา

(3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน

สังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น มาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษี เพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2.5.3.3 แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545–2559 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดนโยบายไว้ 12 ด้าน คือ

1) นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการศึกษา เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีโอกาสได้ศึกษาต่อ บุคคลต้องได้รับโอกาส เข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระบบบริหารหรือการประสาน ให้ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับบริการการศึกษา ตามศักยภาพที่จะเรียนได้ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษา

มาตรการ มีบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องเทียบโอนผลการเรียนตามที่กฎหมายกำหนด เร่งรัดให้ผู้ปกครองส่งบุตรหรือบุคคลในความดูแลได้เข้ารับการศึกษาภาคบังคับ ส่งเสริม บุคคล ครอบครัว ชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล ตามต้องการและเหมาะสม จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ ผู้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาส มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

2) นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

เป้าหมาย เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมการศึกษาปฐมวัย

มาตรการ จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนหรือศูนย์การเรียนดำเนินการและส่งเสริมสนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรม ตามต้องการเหมาะสม

3) นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

เป้าหมาย มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานชาติ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกทุก 5 ปี นับแต่ประเมินครั้งสุดท้าย

มาตรการ จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาสอดคล้องมาตรฐาน จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด สร้างความเข้าใจระบบการประกันคุณภาพให้กับบุคลากร

4) นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา จัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

เป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษาจัดให้สอดคล้องกับระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมาย ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน ความคิดเห็นของประชาชนมาประกอบการพิจารณาด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

มาตรการ เตรียมความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและมาตรฐานตามศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น ปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยไม่กระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

5) นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

เป้าหมาย มีการวางแผนงานบุคคลทางการศึกษาตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพ มีการประเมินผลงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนบุคคลการศึกษา จัดสรรทรัพยากรส่งเสริมการพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและหรือมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์และหรือผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งชมรม องค์กรวิชาชีพเพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

6) นโยบายด้านหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป้าหมาย การจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้มีความหลากหลายและถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงความ

เป็นไทยและความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของรัฐโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมของแต่ละท้องถิ่น

มาตรการ สถานศึกษากำหนดรายละเอียดสาระหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่อง และร่วมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนด พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เหมาะกับเศรษฐกิจและสังคมไทย

7) นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบการเรียนรู้เป็นกระบวนการ

เป้าหมาย การจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบและระดับการศึกษา ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความสนใจ ความถนัด โดยเรียนรู้จากการผสมผสานสาระความรู้ เป็นการเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกสถานที่ จากประสบการณ์จริง โดยสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ประยุกต์ความรู้ใช้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

มาตรการ สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบบูรณาการด้านความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ ร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้สถานศึกษาประเมินพัฒนาการ พฤติกรรมการเรียน และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนรู้ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

8) นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นมาใช้

จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมาย จัดระบบและหรือวางแผนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากเงินงบประมาณ ทรัพย์สินและทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนในประเทศจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร สถาบัน รวมทั้งจากต่างประเทศ และภาษีเพื่อการศึกษาในอัตราส่วนที่เหมาะสมของงบประมาณในปีงบประมาณนั้นๆ สนับสนุนรณรงค์ให้ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรการ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษา สนับสนุนงบประมาณตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคลตามความเหมาะสมและความจำเป็น สนับสนุนเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน จัดสรรทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียน จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาบุคลากร ให้มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ ให้ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร

9) นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนเอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจน การสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการสื่อสารรูปอื่น

เป้าหมาย พัฒนาครู และบุคคลทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการผลิต พัฒนา ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม มีคลื่นความถี่และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียงและการสื่อสาร เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา จัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรการ พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาขีดความสามารถผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจัดให้มีคลื่นความถี่ เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

10) นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน ดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบบริการแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนอย่างหลากหลายเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย ให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย มีสถานที่ ออกกำลังกายอย่างเหมาะสม สร้างทักษะพื้นฐานด้านกีฬา จัดตั้งและดำเนินการด้านแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ ปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม

มาตรการ สนับสนุนการจัดกีฬาเพื่อมวลชน กีฬาพื้นเมืองอย่างแพร่หลาย จัดตั้งและสนับสนุนให้มีศูนย์เยาวชน ลานกีฬา สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพในท้องถิ่น จัดกิจกรรมกีฬาสำหรับบุคคล ฝึกกีฬาขั้นพื้นฐาน ความพร้อมของท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้ง องค์กรเกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการ ส่งเสริมหรือจัดให้มีการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้เด็กเยาวชนด้านการออกกำลังกาย จัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม

11) นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและนำวิทยาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ จัดการการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

เป้าหมาย มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนได้รับการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ มีการระดมทุนและรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพอิสระ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน มีการพัฒนามาตรฐานของสินค้า บริการ และบรรจุภัณฑ์ให้สามารถออกสู่ตลาดสากล ให้มีระบบการจัดการ และสร้างเครือข่ายด้านการตลาด

มาตรการ ให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการประกอบอาชีพให้แก่เด็กในท้องถิ่น สำรวจข้อมูลพื้นฐานอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร สำรวจและจัดลำดับการพัฒนาอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น จัดส่งบุคลากรรับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

12) นโยบายด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคม จัดอบรมส่งเสริม และรักษาขนมธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมประเพณี และวิทยาการต่างๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เป็นสุขตามสภาพท้องถิ่น

เป้าหมาย มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคุณธรรมจริยธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนได้รับการพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิต ให้มีระบบการจัดการ และสร้างเครือข่ายด้านคุณธรรมจริยธรรม

มาตรการ สำรวจข้อมูลพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำรวจและจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชน ให้ความรู้และถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรม แก่เด็ก ประชาชนในท้องถิ่น ส่งบุคลากรรับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ สร้างทีมวิทยากรเพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรม

กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 13)

1. ภารกิจด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับการบริการด้านการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น

3. เป้าหมายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.1 เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.3 จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนหรือศูนย์การเรียน

3.4 ดำเนินการและหรือส่งเสริม สนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทุกด้าน

จากกฎหมายและแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าในระยะ 15 ปี จาก พ.ศ. 2545 -2559 นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองท้องถิ่นระยะ เป็นนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ที่องค์กรปกครองท้องถิ่นรับถ่ายโอนมา และจัดตั้งและจัดการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขอทุกภาคส่วน ปัจจุบันที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ จัดการศึกษาปฐมวัยในหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

วชิระ มิตรตระกูล (2551,หน้า 92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญจังหวัดอำนาจเจริญ มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานบริหารจัดการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน แนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจ- เจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ควรมีการพัฒนา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ

ทรงพล มุ่งการ (2552, หน้า 105) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน โดยรวมเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงเคียน ด้านการจัดการและกิจกรรมตามหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการส่วนเรื่องอาคารและสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยผู้ปกครองเห็นด้วยน้อยที่สุด การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ระดับรายได้ และการส่งเสริมบุตรเข้าเรียนของผู้ปกครองต่างกันความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน ไม่แตกต่างกัน

เกวลิน เป็นนวล (2553, หน้า 70-73) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีสถานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกันโดเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ

แรมใจ ศรสำเร็จ (2553, หน้า 86) ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคาดหวังและเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลของการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งสี่ด้านตามมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการดูแลความปลอดภัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

ชฎาพร ปราโมทย์ (2553, หน้า 91) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ของผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะเพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน โดยรวมทั้งสี่ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะการศึกษาสูงสุด และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน โดยรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียน และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จิตติรัตน์ แหย่งบุดดา (2554, หน้า 100) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดข่อนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ยกเว้นด้านวิชาการ และการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย

รัชนี ธาดา (2555, หน้า 98) ได้วิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอุบลราชธานี ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

2.1 หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กที่ต้นสังกัดเดิมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัททิรา ชาติพุดซา (2555, หน้า 82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม เป้าหมายได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากร และกลุ่มผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม ได้มีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งได้มีแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 6 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอ อาหารกลางวันอัตรามื้อละ 13 บาท เป็น 20 บาทต่อหัว

2. ด้านบุคลากร การปรับโครงสร้างองค์กร เพิ่มกองการศึกษาและวัฒนธรรม เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบงานการศึกษาและวัฒนธรรมโดยตรง ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรประชุมร่วมกันทุก 1 เดือน เพื่อร่วมวางแผนบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม พัฒนาและส่งเสริมด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ปรับปรุงโรงอาหารหรือบริเวณพื้นที่รับประทานอาหารให้มีความสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสมและมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและต้องมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอโดยมอบหมายผู้รับผิดชอบหรือผลัดเวรกันระหว่างครูผู้ดูแลเด็ก

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จัดตั้งงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และการผลิตสื่อ สำหรับการเรียน การสอน เพื่อให้ผลของการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การจัดประชุมหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่าง ผู้ปกครอง หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดในช่วงวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองกับชุมชนเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงกิจกรรมต่างๆ เดือนละ 1 ครั้ง และมีการเชิญชวนให้เข้าร่วมมาเป็นอาสาสมัครเข้ามาให้ความรู้แก่เด็ก ให้ผู้นำเครือข่ายผู้ดูแลเด็กออกเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครอง และตั้งชมรมผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จุฬาวรรณ์ สุทธิพันธ์ (2555, หน้า 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมอนามัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม การบริหารจัดการด้าน

บุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ในเรื่อง ครูมีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และดูแลเด็ก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ในเรื่อง เด็กทุกคนได้รับการประเมินภาวะโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเปรียบคุณภาพน้ำนม ที่เด็กดื่มส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

มาริษา พลอาษา (2556, หน้า 113) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก พบว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องสมมติฐานที่กำหนด

เบญจวรรณ ศรศรี (2556, หน้า 109) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง ทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตรทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยรัตน์ แสงงาม (2556, หน้า 74) ศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และจำแนกอาชีพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

นิธิยาภักค์ บัวใหญ่ (2557, หน้า 90) สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรยังไม่เพียงพอ ความรู้ความสามารถไม่ตรงกับสายงาน ไม่ชำนาญการด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม

และความปลอดภัย ปัญหาที่พบ คือ อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดงบประมาณในการก่อสร้างและบำรุงรักษา ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือบุคลากรยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการจัดการงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ไม่มีหลักสูตรที่แน่นอน ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ปัญหาที่พบคือ ขาดการประชา สัมพันธ์กับส่วนราชการอื่น การประสานงานไม่ต่อเนื่อง ด้านส่งเสริมเครือข่ายและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัญหาที่พบคือ ขาดการประชา สัมพันธ์เครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เครือข่ายมีวงจำกัด

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์ (2558, หน้า 91) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านการบริการอาหาร และด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ณัชชา รอดสม (2558, หน้า 45) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ปวันรัตน์ สุขเนตร (2558, หน้า 140) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดา เนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และ เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า สภาพการดาเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Buford (1977, 568-A) ได้ศึกษาทัศนะของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนการสอนในระดับอนุบาล พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนควรได้รับการพัฒนาโดย ใช้โปรแกรมการเรียนอนุบาล การเรียนการสอนควรเน้นพัฒนาการทางด้านอารมณ์ รองลงไปคือ พัฒนาการทางด้านร่างกายและควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด

Collin, L. E. (1990, p, 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมสุขภาพของโรงเรียนระดับปฐมวัย และประถมศึกษา รวมทั้งการตรวจสุขภาพ ซึ่งยังมีความแตกต่างกันของคนกลุ่มยากจน การศึกษาเพื่อประเมินความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับการดูแลสุขภาพ โดยการแนะนำของโรงเรียน พบว่า การเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพ แต่โปรแกรมสุขภาพของโรงเรียนไม่แสดงว่ามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพของนักเรียน

Reinhardt (1996, p, 75) ได้ศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับหลักสูตรและการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อ ประสบการณ์และความสำเร็จของเด็กอนุบาล โดยใช้แบบสอบถามกับครูอนุบาล จำนวน 122 คน ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ จำนวน 63 คน ในประเทศเยอรมันของทวีปยุโรป เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักสูตรซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก พบว่า ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนคาดหวังให้นักเรียนประสบความสำเร็จในสาระวิชาความรู้และความสามารถเพื่อจะได้เรียนรู้ทักษะ การคิดและทักษะทางสังคม พัฒนาประสบการณ์โดยรวมทุกด้าน และคาดหวังให้นักเรียนมีประสบการณโดยการบูรณาการ หลักการของโปรแกรมโดยเน้นทางด้านสังคมและปฏิบัติโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางมีการปฏิบัติในบางเนื้อหาวิชาผลการวิจัยแสดงให้เห็นการร่วมมือ กันระหว่างครู ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครอง คณะทำงานพัฒนาการศึกษาปฐมวัยที่ให้คำแนะนำแก่ครูอนุบาลและผู้บริหารโรงเรียนโดยมุ่งเน้นการวางแผนโปรแกรมสำหรับเด็กอนุบาลที่เน้นพัฒนาการทุกด้านของเด็ก

Schaller Ana, Rocha Lisa Oglesby & Barshinger David, (2007 : 351–356) ได้ศึกษา เกี่ยวกับมารดาผู้อพยพชาวเม็กซิกันที่เข้าร่วมโครงการ AVANCE-Dallas early childhood intervention จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำมักแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่ทะเยอทะยานต่อความสำเร็จด้านการศึกษาของบุตรหลาน แม้ว่าพวกเขาจะมีพื้นฐานด้านการศึกษาต่ำ มีความเสี่ยงที่บุตรหลานของพวกเขาจะได้รับการศึกษาต่ำไปด้วย การมีทัศนคติในด้านบวกสามารถเป็นพฤติกรรมที่เตรียมพร้อมในการเรียนรู้เพื่อแรงจูงใจในการศึกษา คือ บุตรหลานของ พวกเขามีแรงขับ ทางด้านการศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กผ่านกิจกรรมที่เป็น รูปธรรม (เช่น การสนทนา การร่วมกันอ่านหนังสือ และกิจกรรมการละเล่นซึ่งเสริมทักษะพัฒนาการ) อาจจะเพิ่มโอกาสให้พวกเขาประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน

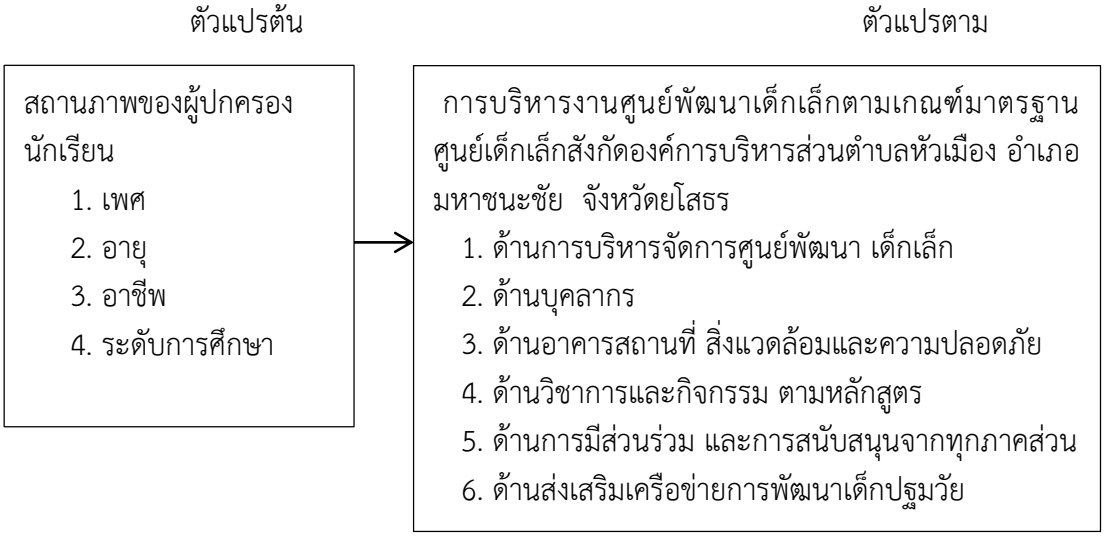
Amy Bitterman Tamara C. Daley Sunil Misra Elaine Carlson Joy Markowitz (2008, p, 213-232) ได้วิจัยเรื่อง ตัวอย่างระดับชาติของเด็กก่อนวัยเรียน ที่เป็นโรคออทิสติก: บริการด้านการศึกษาพิเศษและความพึงพอใจของผู้ปกครอง พบว่า การศึกษาพัฒนาการด้านการศึกษาก่อนวัยเรียน (PEELS) แสดงให้เห็นถึงการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนและ ระดับก่อนประถมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศจำนวน 3,104 คนของเด็กอายุ 3-5 ปีที่มีความพิการตั้งแต่ปี2004 ถึง 2009 การศึกษานี้จะอธิบายถึงการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องได้รับโดย กลุ่มตัวอย่างของเด็กก่อนวัยเรียน 186 คน ที่เป็นออทิสติค (ASD) ระหว่างปี 2003-2004 และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อบริการดังกล่าว งานวิจัยในอดีตและประวัติการฟ้องร้องที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ของเด็กที่มี ASD ไม่พอใจต่อการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องที่บุตรหลานของ ตนได้รับโดยสิ้นเชิง ในการศึกษาในปัจจุบันผู้วิจัยพบความคล้ายคลึงกันมากระหว่างเด็กที่มี ASD และเด็กที่มีความพิการอื่น ๆ ในประเภทของบริการที่ได้รับ จาก IDEA และในด้านความพึงพอใจ ของ

ผู้ปกครองกับการบริการเหล่านี้ต่อยังคงมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ บางอย่างในจำนวนของ การบริการที่ได้รับ ระยะเวลาในการศึกษาพิเศษที่ เด็กที่เป็น ASD ได้รับ และความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อระยะเวลาที่เด็กใช้ในการพัฒนากับเพื่อนๆ โดยมีการกล่าวถึงความสำคัญ ของความ พึงพอใจของผู้ปกครอง และการประเมินความถูกต้องทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีปัญหาหลายอย่างที่ทำไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ ชุมชน องค์กรเอกชนและผู้ปกครองเข้าร่วมจัดการศึกษาน้อย บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการพัฒนาเด็ก ขาดเทคนิคในการจัดประสบการณ์ ผู้บริหารขาดประสบการณ์การบริหารจัดการทางการศึกษา ครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงเอก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วัสดุ สื่อและอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ เหล่านี้เป็นต้น ทำให้การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบผลสำเร็จน้อยการที่จะบริหารจัดการให้มีคุณภาพนั้น บุคลากรต้องมีความรู้ ผู้บริหารเอาใจใส่ ใช้ชุมชนร่วมงาน เก่งด้านงานสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารบ้านโรงเรียน เยี่ยมเยือนเพื่อนเครือข่าย มีค่าใช้จ่ายเพียงพอ ครูไม่ย่อท้อ รักใคร่เด็กดั่งลูกหลานการงานจะรุ่งเรืองดีขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย เรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553, หน้า 4) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการศึกษา ตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 175 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้เปิดตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากผู้ปกครองของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 121 คน จากนั้นนำมาหาอัตราส่วนของผู้ปกครอง (Proportional to size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร (กัลยา วานิชบัญชา, 2548, หน้า 19) ตามสูตร ดังนี้

$$n_1 = \frac{Ni}{N} \times n$$

เมื่อ n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
Ni = จำนวนประชากรแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนประชากรรวมทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านหนองตุ	35	24
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านหัวเมือง	27	19
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.หัวเมือง	70	48
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านหนองยาง	43	30
รวม	175	121

จากตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ประชากร จำนวน 175 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คนดังกล่าวแล้ว โดยการสุ่มที่ไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น(Non-probability Sampling) ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวัดค่าตัวแปร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. การวัดค่าตัวแปรต้น (Independent Variables)

1.1 เพศ พิจารณาแบ่งกลุ่มเพศออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง

1.2 อายุ พิจารณาแบ่งช่วงอายุของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ออกเป็น 4 ช่วง คือ

1) ต่ำกว่า 30 ปี

2) 31-40 ปี

3) 41-50 ปี

4) 51 ปีขึ้นไป

1.3 อาชีพ พิจารณาแบ่งกลุ่มอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธรออกเป็น 4 กลุ่มอาชีพ คือ

1) รับราชการ

2) ค้าขาย

3) รับจ้าง

4) เกษตรกรรม

1.4 ระดับการศึกษา พิจารณาแบ่งระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ออกเป็น 2 ระดับ คือ

1) ต่ำกว่าปริญญา

2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2. การวัดค่าตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ระดับความคิดเห็นที่ของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการใช้แบบสอบถามที่การวัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103) ชนิด 5 ระดับ ใช้วิธีให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

4.51 – 5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
2.51 – 3.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรต้นว่าด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และ ระดับการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 เป็นแบบสอบถามที่การวัดเป็นมาตรประมาณค่าแบบ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ชนิด 5 ระดับ ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การให้คะแนนคำตอบเชิงนิมาน(Positive Scale) ให้การตอบแบบสอบถาม

คำตอบด้านบวกเป็นค่าระดับ 5		มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

4.51 – 5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
2.51 – 3.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการวิจัย
2. ทบทวน วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด สมมติฐานและนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
3. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามที่ดี จากเอกสาร ตำรา หลักสูตร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพื่อจะนำไปเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามต่อไป
5. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ให้ครอบคลุมแนวคิดตามตัวแปรที่กำหนดโดยประยุกต์เข้ากับ ความหมาย รายละเอียด จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายเปิดและแบบปลายปิด นำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบ แก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระรวมถึงการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา เสร็จเรียบร้อยนำมาทำเป็นชุดแบบสอบถาม

7. นำชุดแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) . พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยฺรตโน,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด

2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ เมยไธสง วุฒการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นาย เสริมทรัพย์ เสริมศรี ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

เพื่อตรวจสอบและประเมินความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระเพื่อให้แบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของข้อคำถาม

8. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) (พรรณิลัย นิติโรจน์, 2557, หน้า 75) ของแบบสอบถาม

สูตร IOC = $\frac{\sum R}{N}$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ +1 = แน่ใจว่าสอดคล้อง

0 = ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

-1 = แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 60 ข้อ ใช้ได้ทั้งหมด จำนวน 60 ข้อ ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50–1.00

9. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง

10. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของ ครอนบาค (Cronbach) โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่น่าเชื่อถือได้

เครื่องมือในการวิจัยที่ดีจะต้องมีความเชื่อมั่นได้ว่าผลที่ได้จากการวัดจะมี ความคงที่ ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลงไปมา ผลการวัดครั้งแรกเป็นอย่างไร เมื่อวัดซ้ำโดยใช้เครื่องมือวัดผล ชุดเดิม จะวัดกี่ครั้งก็จะให้ผลการวัดเหมือนเดิม ใกล้เคียงกัน หรือสอดคล้องกัน

11. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) หาค่า (Index of Item Objective Congruence : IOC) แบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จะต้องได้ค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 0.89

12. แก้ไข ปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

13. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ติดต่อประสานงานกับนักวิชาการผู้ดูแล และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหรือศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือ โดยนัดหมาย วัน เวลาที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองนักเรียนผู้วิจัยนำส่งเองเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ตอบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามกลับจากผู้ปกครองในช่วงระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ พร้อมกับตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล

4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองเด็กนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และต้องครบจำนวนร้อยละร้อย เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

2. ตรวจและให้น้ำหนักคะแนนลงในแบบสอบถาม

3. นำคะแนนในแบบสอบถามไปบันทึกในแบบบันทึกข้อมูล

4. นำข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลไปบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553

5. ศึกษาสถานภาพทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

6. ศึกษาระดับความคิดเห็น ของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์

มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. ทดสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของผู้ปกครองนักเรียนมีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 กับสถานภาพทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คือ ด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วน ด้านอายุ ด้านอาชีพ ด้านระดับการศึกษา และ ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

8. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553 โดยใช้การแจกแจงความถี่

9. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ IOC และ Reliability

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S.S. แทน ผลบวกกำลังสอง
M.S. แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
F แทน ค่าสถิติแจกแจงแบบ F (F-Distribution)
* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบเป็นการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเป็นการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สำหรับผลของการวิจัยในแต่ละส่วนมีสาระสำคัญและเนื้อหาสามารถประมวลทั้งในรูปของตารางและการวิเคราะห์บรรยายดังต่อไปนี้

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากับผู้ปกครองของเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	48	39.67
หญิง	73	60.33
รวม	**121**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.33 และ เพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 39.67

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	36	29.75
30-40 ปี	53	43.80
40 - 50 ปี	25	20.66
50 ปีขึ้นไป	7	5.79
รวม	**121**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 30 – 40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือ อายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 และ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.79

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ	14	11.57
ค้าขาย	16	13.22
รับจ้าง	22	18.18
เกษตรกรรม	69	57.02
รวม	**121**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ เป็นเกษตรกรรม จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 57.02 รองลงมาคือ รับจ้าง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และน้อยที่สุด คือ รับราชการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.57

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญา	106	87.60
ปริญญาตรีขึ้นไป	15	12.40
รวม	**121**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 87.60 และน้อยที่สุด คือปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กต่อการศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.71	0.41	1	มากที่สุด
2. ด้านบุคลากร	4.09	0.19	6	มาก
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.20	0.15	4	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.17	0.12	5	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.40	0.38	3	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.45	0.43	2	มาก
โดยรวม	4.34	0.12	-	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.12) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบุคลากร ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.19)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการบริหารงานเป็นตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.73	0.56	4	มากที่สุด
2. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน / โครงการ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.79	0.46	3	มากที่สุด
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีป้ายแสดงข้อมูลครูผู้แลเด็ก ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.73	0.67	5	มากที่สุด
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมเลี้ยงดู ให้บริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม) แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.91	0.29	1	มากที่สุด
5. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม จัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.64	0.65	9	มากที่สุด
6. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนสรรหา/คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กหรือบุคลากรอื่นที่มีความรู้ความ สามารถมาปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.69	0.68	7	มากที่สุด
7. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีเงินงบประมาณเพียงพอกับใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ และใช้เงินงบประมาณอย่างถูกต้องโปร่งใส	4.64	0.77	8	มากที่สุด
8. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการนิเทศการดำเนินงาน/การจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.69	0.63	6	มากที่สุด
9. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับค่าตอบแทน มีสวัสดิการและมีความเป็นอยู่ที่ดี	4.88	0.33	2	มากที่สุด
10. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน/กิจกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.46	0.88	10	มาก
โดยรวม	4.71	0.41	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.71, S.D. = **0.**41) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมเลี้ยงดู ให้บริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.91, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองและ

ชุมชนเห็นว่าครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับค่าตอบแทน มีสวัสดิการและมีความเป็นอยู่ที่ดี ($\overline{X}$ = 4.88, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน/กิจกรรมพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.88) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านบุคคลากร

ด้านการบุคคลากร	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่กำกับดูแลงานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.08	0.93	7	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวนพอเพียงกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	4.34	0.76	3	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบุคลากรที่ทำงานในหน้าที่อื่นเพียงพอต่อความจำเป็นในการดำเนินงาน และเป็นประโยชน์ต่อเด็ก	4.37	0.66	2	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมร่วมกันของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรอื่น รับฟัง ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานด้านต่างๆ	4.32	0.81	4	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการศึกษาการอบรมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.21	0.71	5	มาก
6. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ร่วมกันจัดกิจกรรมอย่างอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.89	0.95	9	มาก
7. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรอื่น ปฏิบัติตนอยู่ ในระเบียบวินัย	3.97	0.73	8	มาก
8. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามตามประเพณีไทย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน	4.57	0.59	1	มากที่สุด
9. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีความทุ่มเท เสียสละ ในการปฏิบัติหน้าที่	4.08	0.88	6	มาก
10. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้	3.64	0.80	10	มาก
โดยรวม	4.09	0.19	-	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.09, S.D. = **0.**19) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามตามประเพณีไทย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน ($\overline{X}$ =4.57 , S.D. = 0.89) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบุคลากรที่ทำงานในหน้าที่อื่น เพียงพอต่อความจำเป็นในการดำเนินงานและเป็นประโยชน์ต่อเด็ก ($\overline{X}$ = 4.37 , S.D. = 0.66) อยู่ในระดับ มาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้ ($\overline{X}$ = 3.64 , S.D. = 0.80) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีที่ตั้งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย เช่น ใกล้ถนนใหญ่ ใกล้บ่อขยะ เป็นต้น	4.31	0.62	5	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมีแสงสว่าง เสียงและการถ่ายเทอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก	4.83	0.37	1	มากที่สุด
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขอนามัย เพียงพอกับจำนวนเด็ก และปลอดภัย	3.97	0.86	9	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นที่กว้างขวาง มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสม	4.36	0.74	2	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียน อาคารประกอบอยู่ในสภาพที่แข็งแรง มั่นคง มีความปลอดภัย	3.96	0.88	10	มาก
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร มีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสวยงาม มีรั่วกั้นเป็นสัดส่วน	4.36	0.82	3	มาก
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามที่เพียงพอ และปลอดภัย สำหรับจัดกิจกรรมการละเล่นของเด็ก	4.19	0.83	7	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารของเด็กเล็กที่สะอาดถูกสุขอนามัย	4.27	0.85	6	มาก
9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีถังเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างเพียงพอ และถูกสุขลักษณะวางในที่เหมาะสม	4.12	0.67	8	มาก
10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยโดยการติดตั้งกล้องวงจรปิด หรือมียามรักษาการในการรักษาความปลอดภัย	4.36	0.85	4	มาก
โดยรวม	4.20	0.15	-	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.20, S.D. = **0.**15) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมีแสงสว่าง เสียงและการถ่ายเทอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.83, S.D. = 0.37) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นที่กว้างขวาง มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียน อาคารประกอบอยู่ในสภาพที่แข็งแรง มั่นคง มีความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.88) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ดูแลและเป็นผู้นำ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการ	3.75	0.71	10	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมร่วมผู้ปกครองเพื่อสำรวจสภาพปัญหา จุดเด่นจุดด้อยในการทำหลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.45	0.71	3	มาก
3. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบูรณาการหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.19	0.80	7	มาก
4. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการผลิตสื่อ และใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.17	0.88	8	มาก
5. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการออกแบบและจัดประสบการณ์โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ	4.21	0.74	6	มาก
6. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง	4.57	0.71	1	มากที่สุด
7. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและ	4.53	0.71	2	มากที่สุด
8. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลและรายกลุ่มตามสภาพจริง	4.31	0.84	4	มาก
9. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยเหลือแนะนำอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ	3.92	0.76	9	มาก
10. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก	4.22	0.76	5	มาก
โดยรวม	**4.17**	**0.12**	**3**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.17 , S.D. = **0.**12) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง ($\overline{X}$ =4.57 , S.D. = 0.71) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ($\overline{X}$ = 4.53 , S.D. = 0.71) อยู่ในระดับ มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ดูแลและเป็นผู้นำ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการ ($\overline{X}$ = 3.75 , S.D. = 0.71) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.36	0.68	5	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจาก ฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการดำเนินงานโครงการทางด้านวิชาการ	4.46	0.80	3	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.60	0.65	2	มากที่สุด
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการเฝ้าระวัง ดูแลรักษาความปลอดภัยและทรัพย์สิน	4.29	0.81	8	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนางานในด้านต่างๆ	4.34	0.71	7	มาก
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.20	0.92	10	มาก
7. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้นอกสถานที่ และแหล่งเรียนรู้อื่นจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.65	0.48	1	มากที่สุด

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
8. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานจัดการศึกษาปฐมวัยกับหน่วยงานอื่นเสมอ	4.43	0.72	4	มาก
9. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้การสนับสนุน ให้บริการแก่สาธารณะและชุมชน	4.36	0.85	6	มาก
10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.26	0.77	9	มาก
โดยรวม	4.40	0.38	-	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.40 , S.D. = **0.**38) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้นอกสถานที่และแหล่งเรียนรู้อื่นจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =4.65 , S.D. = 0.48) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.60 , S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\overline{X}$ = 4.20 , S.D. = 0.92) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนส่งเสริม จัดประชุม เพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.65	0.59	1	มากที่สุด
2. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการจัดทำแผนความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน	4.54	0.70	4	มากที่สุด
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแหล่งความรู้ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการอบรมเลี้ยงดูให้กับผู้ปกครอง	4.60	0.68	3	มากที่สุด
4. เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ผู้ปกครอง หรือประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของเครือข่าย	4.49	0.79	5	มาก
5. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.29	0.82	9	มาก
6. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินงานของเครือข่าย	4.25	0.92	10	มาก
7. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการใช้กิจกรรมของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน	4.40	0.85	6	มาก
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนท้องถิ่น	4.64	0.66	2	มากที่สุด
9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย	4.31	0.84	8	มาก
10. ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของเครือข่าย และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย	4.35	0.73	7	มาก
โดยรวม	4.45	0.43	-	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนส่งเสริม จัดประชุม เพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินงานของเครือข่าย ($\overline{X}$ = 4.25 , S.D. = 0.92) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	เพศ						t	P - value
	ชาย			หญิง				
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.74	0.40	มากที่สุด	4.70	0.42	มากที่สุด	0.629	0.530
2. ด้านบุคลากร	4.11	0.20	มากที่สุด	4.07	0.18	มากที่สุด	1.154	0.251
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.21	0.17	มาก	4.20	0.15	มาก	0.314	0.754
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.18	0.13	มาก	4.17	0.11	มาก	0.294	0.769
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.33	0.35	มาก	4.44	0.39	มาก	-1.713	0.090
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.51	0.44	มาก	4.41	0.42	มาก	1.186	0.238
โดยรวม	**4.35**	**0.11**	**มาก**	**4.33**	**0.13**	**มาก**	**0.601**	**0.549**

จากตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่ามีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และ 4.70 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample T Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และ 4.07 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และ 4.20 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และ 4.17 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ 4.44 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และ 4.41 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านโดยรวม ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และ 4.33 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการศึกษา						t	P - value
	ต่ำกวาปริญญาตรี			ปริญญาตรีขึ้นไป				
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.69	0.42	มากที่สุด	4.92	0.23	มากที่สุด	-3.216*	0.003
2. ด้านบุคลากร	4.08	0.19	มากที่สุด	4.14	0.18	มากที่สุด	-1.147	0.254
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.20	0.15	มาก	4.23	0.17	มาก	-0.760	0.449
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.17	0.12	มาก	4.21	0.11	มาก	-1.481	0.141
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.37	0.36	มาก	4.58	0.44	มาก	-1.766	0.096
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.43	0.42	มาก	4.59	0.46	มาก	-1.307	0.194
โดยรวม	**4.32**	**0.11**	**มาก**	**4.45**	**0.12**	**มาก**	**-3.88***	**0.000**

จากตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่ามีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และ 4.92 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และ 4.23 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ 4.21 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 4.58 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ของความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และ 4.59 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (tT-test) Independent Sample Test พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านโดยรวม ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และ 4.45 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติ (t-test) Independent Sample Test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอายุ และอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติF (F-test) ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	3.901	3	1.300	9.455*	0.000
	ภายในกลุ่ม	16.092	117	0.138		
	รวม	19.993	120			
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.324	3	0.108	3.288*	0.023
	ภายในกลุ่ม	3.840	117	0.033		
	รวม	4.164	120			
3. ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	0.543	3	0.181	9.161*	0.000
	ภายในกลุ่ม	2.314	117	0.020		
	รวม	2.857	120			
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.049	3	0.016	1.171	0.324
	ภายในกลุ่ม	1.640	117	0.014		
	รวม	1.689	120			
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	ระหว่างกลุ่ม	2.613	3	0.871	7.104*	0.000
	ภายในกลุ่ม	14.344	117	0.123		
	รวม	16.957	120			
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	1.982	3	0.661	3.827*	0.012
	ภายในกลุ่ม	20.200	117	0.173		
	รวม	22.182	120			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.186	3	0.062	4.566*	0.005
	ภายในกลุ่ม	1.592	117	0.014		
	รวม	1.778	120			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอายุ ด้วยการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F (F-test) พบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยรวม ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัยจังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มใดที่แตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Multiple Comparison) ตามวิธี ของ Scheffe ผลดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\bar{X}$ =4.83)	30 – 40 ปี ($\bar{X}$ = 4.52)	41-50ปี ($\bar{X}$ = 4.90)	51 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 5.00)
ต่ำกว่า 30ปี ($\bar{X}$ =4.83)	-	0.31	-0.07	-0.18
30 – 40 ปี ($\bar{X}$ = 4.52)	-0.31	-	-0.38*	-0.48*
41-50ปี ($\bar{X}$ = 4.90)	0.07	0.38*	-	-0.10
51ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 5.00)	0.18	0.48*	0.10	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุ 51 ปีขึ้นไป สูงกว่า 30 - 40 ปี และ อายุ 41 – 50 ปี สูงกว่า 30 - 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านบุคลากร

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\bar{X}$ =4.06)	30 – 40 ปี ($\bar{X}$ = 4.07)	41-50ปี ($\bar{X}$ = 4.11)	51 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.29)
ต่ำกว่า 30ปี ($\bar{X}$ =4.06)	-	-0.01	-0.05	-0.22*
30 – 40 ปี ($\bar{X}$ = 4.07)	0.01	-	-0.04	-0.21*
41-50ปี ($\bar{X}$ = 4.11)	0.05	0.04	-	-0.18
51ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.29)	0.22*	0.21*	0.18	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านบุคลากร อายุ 51 ปีขึ้นไป สูงกว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี และ สูงกว่า 30 - 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\overline{X}$ =4.28)	30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.21)	41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.14)	51 ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ =4.03)
ต่ำกว่า 30ปี ($\overline{X}$ =4.28)	-	0.07	0.14	0.25*
30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.21)	-0.07	-	0.07	0.18*
41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.14)	-0.14	-0.07	-	0.11
51ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.03)	-0.25*	-0.18*	-0.11	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อายุ 51 ปีขึ้นไป สูงกว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี และ สูงกว่า 30 - 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\overline{X}$ =4.58)	30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.46)	41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	51 ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ =4.04)
ต่ำกว่า 30ปี($\overline{X}$ =4.58)	-	-0.06	-0.39*	-0.21
30 – 40 ปี($\overline{X}$ = 4.46)	0.06	-	-0.33*	-0.15
41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	0.39*	0.33*	-	0.18
51ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.04)	0.21	0.15	-0.18	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อายุ 41 - 50 ปี สูงกว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี และ สูงกว่า 30 - 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\overline{X}$ =4.58)	30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.46)	41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	51 ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ =4.04)
ต่ำกว่า 30ปี ($\overline{X}$ =4.58)	-	0.12	0.22	0.54*
30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.46)	-0.12	-	0.10	0.42
41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	-0.22	-0.10	-	0.32
51ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.04)	-0.54*	-0.42	-0.32	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 51 ปีขึ้นไป สูงกว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านโดยรวม

อายุ	ต่ำกว่า30ปี ($\overline{X}$ =4.58)	30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.46)	41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	51 ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ =4.04)
ต่ำกว่า 30ปี ($\overline{X}$ =4.58)	-	0.07	-0.02	0.02
30 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 4.46)	-0.07	-	-0.09*	-0.05
41-50ปี ($\overline{X}$ = 4.36)	0.02	0.09*	-	0.04
51ปีขึ้นไป ($\overline{X}$ = 4.04)	-0.02	0.05	-0.04	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านโดยรวม อายุ 41-50 ปี สูงกว่า อายุต่ำกว่า 30 – 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มใดที่แตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Multiple Comparison) ตามวิธี ของ Scheffe ผลดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระหว่างกลุ่ม	1.080	3	0.360	2.226	0.089
	ภายในกลุ่ม	18.914	117	0.162		
	รวม	19.993	120			
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.080	3	0.027	0.761	0.518
	ภายในกลุ่ม	4.084	117	0.035		
	รวม	4.164	120			
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	0.217	3	0.072	3.203*	0.026
	ภายในกลุ่ม	2.640	117	0.023		
	รวม	2.857	120			
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.340	3	0.113	9.815*	0.000
	ภายในกลุ่ม	1.349	117	0.012		
	รวม	1.689	120			
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	ระหว่างกลุ่ม	3.003	3	1.001	8.393*	0.000
	ภายในกลุ่ม	13.954	117	0.119		
	รวม	16.957	120			
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	1.734	3	0.578	3.307*	0.023
	ภายในกลุ่ม	20.448	117	0.175		
	รวม	22.182	120			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.116	3	0.039	2.711*	0.048
	ภายในกลุ่ม	1.662	117	0.014		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยใช้สถิติ F (F-test) พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยรวม ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

อาชีพ	รับราชการ ($\bar{X}$ =4.11)	ค้าขาย ($\bar{X}$ =4.17)	รับจ้าง ($\bar{X}$ =4.20)	เกษตรกรรม ($\bar{X}$ =4.23)
รับราชการ ($\bar{X}$ =4.11)	-	-0.06	-0.09	-0.13*
ค้าขาย ($\bar{X}$ =4.17)	0.06	-	-0.03	-0.07
รับจ้าง ($\bar{X}$ =4.20)	0.09	0.03	-	-0.03
เกษตรกรรม ($\bar{X}$ =4.23)	0.13*	0.07	0.03	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม

และความปลอดภัย อาชีพ รับราชการ สูงกว่า อาชีพเกษตรกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

อาชีพ	รับราชการ ($\overline{X}$ =4.29)	ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.16)	รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.21)	เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.13)
รับราชการ ($\overline{X}$ =4.29)	0.00	0.13*	0.08*	0.16*
ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.16)	-0.13*	0.00	-0.05	0.03
รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.21)	-0.08*	0.05	0.00	0.08*
เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.13)	-0.16*	-0.03	-0.08*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อาชีพ รับราชการ สูงกว่า อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง และ อาชีพเกษตรกรรม และ อาชีพรับจ้าง สูงกว่า อาชีพเกษตรกรรม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

อาชีพ	รับราชการ ($\overline{X}$ =4.59)	ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.73)	รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.30)	เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.31)
รับราชการ ($\overline{X}$ =4.59)	-	-0.13	0.29	0.28
ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.73)	0.13	-	0.43*	0.42*
รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.30)	-0.29	-0.43*	-	-0.01
เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.31)	-0.28	-0.42*	0.01	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการมีส่วนร่วมและการ

สนับสนุนจากทุกภาคส่วน อาชีพ ค้าขาย สูงกว่า อาชีพรับจ้าง และอาชีพรับจ้าง สูงกว่า อาชีพเกษตรกรรม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อาชีพ	รับราชการ ($\overline{X}$ =4.57)	ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.22)	รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.33)	เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.52)
รับราชการ ($\overline{X}$ =4.57)	-	0.35*	0.24	0.05
ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.22)	-0.35*	-	-0.11	-0.30*
รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.33)	-0.24	0.11	-	-0.19
เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.52)	-0.05	0.30*	0.19	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อาชีพ รับราชการ สูงกว่า อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกรรม สูงกว่า อาชีพค้าขาย ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้านโดยรวม

อาชีพ	รับราชการ ($\overline{X}$ =4.38)	ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.37)	รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.28)	เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.34)
รับราชการ ($\overline{X}$ =4.38)	-	0.01	0.10*	0.05
ค้าขาย ($\overline{X}$ =4.37)	-0.01	-	0.09*	0.04
รับจ้าง ($\overline{X}$ =4.28)	-0.10*	-0.09*	-	-0.05
เกษตรกรรม ($\overline{X}$ =4.34)	-0.05	-0.04	0.05	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านโดยรวม อาชีพ รับราชการ

สูงกว่า อาชีพรับจ้าง และ อาชีพ ค้าขาย สูงกว่า อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จากการตรวจสอบแบบสอบถาม พบว่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับเพื่อขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นและมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ การเรียน สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาและกายภาพ ของเด็กเล็กแต่ละวัย

2. ด้านบุคลากร มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ยึดสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาสและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน และยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการส่งเสริมให้กำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการส่งเสริมให้มีการวางแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดาเนินการช่วยเหลือโดยด่วน มีมาตรการในการรับ-ส่ง เด็กอย่างเป็นระบบมีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มีข้อเสนอแนะดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ครูควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม ลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนและผู้ปกครองมามีส่วนร่วม

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นทราบอย่างทั่วถึง มีการจัดทำ สมุดสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเข้า ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่างๆของท้องถิ่นนั้นๆ รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และประเมินผลการพัฒนาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและระดับการศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กเล็กที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 4 ศูนย์ จำนวนผู้ปกครองทั้งสิ้น 175 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 60 ข้อโดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) และตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t- test (Independent samples test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และทดสอบความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ (One - way ANOVA) และ เปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ผลการวิจัยการศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ความคิดเห็นผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบุคลากร

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้าน มีผลการวิจัยดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมเลี้ยงดู ให้บริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่าครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับค่าตอบแทน มีสวัสดิการและมีความเป็นอยู่ที่ดี อยู่ในระดับ มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน/กิจกรรมพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวม เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามตามประเพณีไทย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบุคลากรที่ทำงานในหน้าที่อื่น เพียงพอต่อความจำเป็นในการดำเนินงาน และเป็นประโยชน์ต่อเด็ก อยู่ในระดับ มาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้ อยู่ในระดับ มาก

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมีแสงสว่าง เสียงและการถ่ายเทอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นที่กว้างขวาง มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียน อาคารประกอบอยู่ในสภาพที่แข็งแรง มั่นคง มีความปลอดภัย อยู่ในระดับ มาก

4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวม ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา อยู่ในระดับ มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ดูแลและเป็นผู้นำ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการ อยู่ในระดับ มาก

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวม เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้นอกสถานที่ และแหล่งเรียนรู้อื่นจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนาปรับปรุง

อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับ มาก

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พึงพอใจ ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนส่งเสริม จัดประชุม เพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับ มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินงานของเครือข่าย อยู่ในระดับ มาก

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาดังนี้

เพศ จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อาชีพ จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก **สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05**

ระดับการศึกษา จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับเพื่อขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นและมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ การเรียน สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาและกายภาพ ของเด็กเล็กแต่ละวัย

2. ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการสรรหา และเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ยึดสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาสและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน และยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการส่งเสริมให้กำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีมาตรการส่งเสริมให้มีการวางแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดาเนินการช่วยเหลือโดยด่วน มีมาตรการในการรับ-ส่ง เด็กอย่างเป็นระบบมีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ครูควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม ลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนและผู้ปกครองมามีส่วนร่วม

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่นทราบอย่างทั่วถึง มีการจัดทำ สมุดสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเข้า ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่างๆของท้องถิ่นนั้นๆ รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และประเมินผลการพัฒนาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่างๆดังนี้

2.1 การวิเคราะห์การศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก ต่างมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เกิดจากความต้องการของชุมชนและการจัดเวทีประชาคมอย่างทั่วถึง จึงทำให้ผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็ก มีความพึงพอใจต่อ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ มาริษา พลอาษา (2556, หน้า 113) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมเลี้ยงดู ให้บริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม) แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง มีนโยบายด้านการให้บริการแก่ชุมชน เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กเล็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีโภชนาการ และได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนตามวัยอันสมควร และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองอีกด้านหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วชิระ มิตรตระกูล (2551,หน้า 92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญจังหวัดอำนาจเจริญ มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานบริหารจัดการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน แนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจ- เจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ควรมีการพัฒนา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ แรมใจ ศรสำเร็จ (2553, หน้า 86)

ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคาดหวังและเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลของการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งสี่ด้านตามมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการดูแลความปลอดภัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ

2. ด้านการบุคคลากร ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามตามประเพณีไทย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน ทั้งอาจเป็นเพราะ การดูแลเอาใจใส่ในการทำงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ เพื่อต้องการบุคลากรที่มีความใส่ใจในการทำงาน และเด็กเป็นอย่างดี ทำให้ได้บุคลากรที่มีความรักและเอ็นดูเด็ก จึงมีความอ่อนน้อมต่อทุกๆคน ที่มาติดต่อและประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาวรรณ์ สุทธิพันธ์ (2555, หน้า 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมอนามัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม การบริหารจัดการด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ในเรื่อง ครูมีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และดูแลเด็ก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ในเรื่อง เด็กทุกคนได้รับการประเมินภาวะโภชนาการโดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเปรียบคุณภาพน้ำนม ที่เด็กดื่มส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และยังสอดคล้องกับ เกวลิน เป็นนวล (2553, หน้า 70-73) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีสถานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรฐานการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกันโดเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมีแสงสว่าง เสียงและการถ่ายเทอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง ให้ความสำคัญในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และมีนโยบายในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดการเลี้ยงดู และเอาใจใส่ในทุกๆด้าน ซึ่งสภาพแวดล้อมก็เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจวรรณ ศรศรี (2556, หน้า 109) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวัง ทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตรทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ วชิระ มิตรตระกูล (2553, หน้า 70-73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญจังหวัดอำนาจเจริญ มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานบริหารจัดการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน แนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจ- เจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ควรมีการพัฒนา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและการบริหารจัดการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมกลางแจ้ง ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้จัดเป็นประจำ เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายเด็กอยู่แล้วและผู้ปกครองเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาวรรณ์ สุทธิพันธ์ (2555, หน้า 76) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก กรมอนามัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม การบริหารจัดการด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ในเรื่อง ครูมีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และดูแลเด็ก รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ในเรื่อง เด็กทุกคนได้รับการประเมินภาวะโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเปรียบคุณภาพน้ำนม ที่เด็กดื่มส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้นอกสถานที่ และแหล่งเรียนรู้อื่นจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูและผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนำเด็กเล็กเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญในชุมชน และศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ เช่นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน อยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ วชิระ มิตรตระกูล (2551,หน้า 92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญจังหวัดอำนาจเจริญ มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานบริหารจัดการด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนด้านค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน แนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจ- เจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ควรมีการพัฒนา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและการบริหารจัดการและด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ ณัชชา รอดสม (2558, หน้า 45) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการ มีส่วนร่วมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด

ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนส่งเสริม จัดประชุม เพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้ปกครองและชุมชน ให้ความสำคัญกับเด็กและให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างองค์กร และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ปวันรัตน์ สุขเนตร (2558, หน้า 140) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดา เนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร และ เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า สภาพการดาเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ รัชนี ธาดา (2555, หน้า 98) ได้วิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดอุบลราชธานี ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กที่ต้นสังกัดเดิมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

1) ผู้ปกครอง จำแนกตาม เพศ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะ ในการให้บริการเลี้ยงดูเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง ซึ่งให้ความใส่ใจ ความสำคัญกับเด็ก และไม่ได้เลือกปฏิบัติต่อตัวผู้ปกครองว่าเพศใด จึงไม่พบความแตกต่างในเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยรัตน์ แสงงาม (2556, หน้า 74) ศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนและเปรียบเทียบความ

คิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และจำแนกอาชีพ พบว่า ไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับ ทรงพล มุ่งการ (2552, หน้า 105) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน โดยรวมเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงเคียน ด้านการจัดการและกิจกรรมตามหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการส่วนเรื่องอาคารและสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยผู้ปกครองเห็นด้วยน้อยที่สุด การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ระดับรายได้ และการส่งเสริมบุตรเข้าเรียนของผู้ปกครองต่างกันความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน ไม่แตกต่างกัน

2) ผู้ปกครอง จำแนกตาม ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับ ปิยรัตน์ แสงงาม (2556, หน้า 74) ศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองของนักเรียนและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และจำแนกอาชีพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ชฎาพร ปราโมทย์ (2553, หน้า 91) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัด

เชียงใหม่ของผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะเพศ และอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน โดยรวมทั้งสี่ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานะการศึกษาสูงสุด และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนโดยรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียน และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

3) ผู้ปกครอง จำแนกตาม อายุ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับ ณัชชา รอดสม (2558, หน้า 45) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการ มีส่วนร่วมการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ มาริษา พลอาษา (2556, หน้า 113) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก พบว่า บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องสมมติฐานที่กำหนด

4) ผู้ปกครอง จำแนกตาม อาชีพ ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับ ทรงพล มุ่งการ (2552, หน้า 105) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน โดยรวมเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงเคียน ด้านการจัดการและกิจกรรมตามหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการส่วนเรื่องอาคารและสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยผู้ปกครองเห็นด้วยน้อยที่สุด การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ระดับรายได้ และการส่งเสริมบุตรเข้าเรียนของผู้ปกครองต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยน ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาข้อค้นพบที่สำคัญที่ระบุในตอนต้น พบว่า ข้อเสนอแนะดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ควรมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการนิเทศที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางาน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ชุมชน หรือบุคคลอื่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น งบประมาณ การผลิตสื่อการเรียนการสอน ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ควรส่งเสริมและพัฒนา ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูและเด็ก และบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.4.2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดการองค์การ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเชิงลึกอันจะนำไปสังเคราะห์ กระบวนการการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงประเด็นมากขึ้น

2) ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บรรณานุกรม

วิชาการกรม, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2549). *มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน* . กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม สำนักประสานและพัฒนาการจัดการการศึกษาท้องถิ่น. (2550). *คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น.

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. (2551). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร.

_____ . (2553). กระทรวงมหาดไทย. *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน

เกวลิน เป็นนวล. (2553). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น.* สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัลยานี ผลไม้. (2556). *การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กในอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ.* สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

จิตติรัตน์ แหย่งบุดดา. (2554). *การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

จุฬาวรรณ์ สุทธิพันธ์. (2555). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปง จังหวัดพะเยา.* การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ชฎาพร ปราโมทย์. (2553). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.* สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ณัชชา รอดสม. (2558). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ทิศนา แขมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง. (2557). *วารสารการเมืองการปกครอง. 4 (2) มีนาคม – สิงหาคม.* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทัศนีย์ นาคุณทรง. (2550). *ความคิดเห็นของผู้ดูแลเด็กที มีต่อปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม.* มหาสารคาม : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทรงพล มุ่งการ. (2552). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเคี่ยนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). *จิตวทิยาสังคมกับชีวิต.* พิมพค์รั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทิชา ชาญหัตถกิจ. (2552). *การศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารสวนตำบลจังหวัดหนองคาย.* วิทยานิพนธ ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลยราชภัฏมหาสารคาม.

นิธิยาภักค์ บัวใหญ่. (2557). สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *เครื่องมือการวิจัย.* กรุงเทพมหานคร : สุวีริยสาส์น.

เบญจวรรณ ศรศรี. (2556). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ประสาน กำจรเมนุกูล. (2542). *โครงสร้างบทบาทในด้านข่าวและธุรกิจของศูนย์ข่าวภูมิภาค.* วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ปริทัศน์.

ปวันรัตน์ สุขเนตร. (2558). *แนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ปิยรัตน์ แสงงาม. (2556). *การศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดอนหัวพ่อจังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรศักดิ์ อุรัทฉัทชัยรัตน์. (2555). *ศาสตร์แห่งผู้นำจากสุดยอดวรรณกรรมไทย.* กรุงเทพมหานคร : อินสปายร์.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2551). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรรณิลัย นิติโรจน์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง.*

วารสารนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. ปีที่ 3, ฉบับที่ 2 (ธ.ค. 2557- มี.ค. 2558), หน้า 85-97

ไพรัช สุขสงญาติ. (2542). *ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี.* ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภัททิรา ชาติพุดซา. (2555). *แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น.อาจารย์:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ. (2556). *หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มาริษา พลอาษา. (2556). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.* สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แม็ค.

เยาวพา เดชะคุปต์, พรรัก อินทามระ. (2550). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร : กราฟิกส์ดีไซน์.

รัชนี ธาดา. (2555). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

รัชนี ธาดา. (2555). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

แรมใจ ศรสำเร็จ. (2553). *ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงสะอาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.* สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วชิระ มิตรตระกูล. (2551). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไก่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ.* วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สนทยา ตะวันทัง. (2553). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนครพนม.

สมพร ทองทั่ว. (2543). *ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการเปลี่ยนสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินศึกษากรณีเขตปฏิรูปที่ดินโครงการป่าดงหัวกองและป่าดงปอ อำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สรวิชญ์ รังศรีศักดิ์. (2558). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.* กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร

สุนิดา พูนสวัสดิ์. (2543). *การศึกษาความคิดเห็นและการเข้าร่วมโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต เกษียณก่อนกำหนดของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

สุริยา ฆ้องเสนาะ. (2558). *อาชีวะก้าวไกล ไทยก้าวหน้า.* (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2559 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrcinf/ nrc2557-article54.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2556.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ศิริพงษ์ เศาภายน. (2553). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บุ๊ค พอยท์

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง. (2558). *ข้อมูลสารสนเทศ (สภาพปัจจุบันปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก).* ยโสธร : สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง.

อัญชลี ไสยวรรณ. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้ สำหรับปฐมวัย.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรุณี หรดาล. (2556). *การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร : เพื่อนพ้องน้องพี่.

อัชรา เอิบสุขสิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู.* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และคณะ. (2555). *ชุดฝึกอบรมครูปฐมวัยในโครงการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำพร พันธ์งาม. (2553). *สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

Amy Bitterman Tamara C. Daley Sunil Misra Elaine Carlson Joy Markowitz. (2008). A *National Sample of Preschoolers with Autism Spectrum Disorders: Special Education Services and Parent Satisfaction.* J. Markowitz Westat, 1650 Research Boulevard, Rockville, MD 20850, Johns Hopkins University, Baltimore, MD, USA,2008

Buford, Juanita Faye. (1977). *"Parents' Perceptions of Easy Childhood Education"*. Dissertation Abstracts International. 37(9), 5688.

Bruner Lerome S. (1969). *The Process of Education*. Massachusette Haward University Press Cambridge.

Collin, L. E. (1990). "*Parent perceptions accreditation standards in early childhood*

Drucker, Peter F., (1995). *Innovation and Entrepreneurship*, Butterworth Heinemann.

Erik H. Erikson. (1978). *Experience in Science for Young Children*. New York : A Division of Litton Educational Publishing.

Friedrich Froebel. (2005). *The Education of Man*. Dover Publications, Inc.

Fuller, L. P., & Schaller-Ayers, J. S. (1990*). Health Assessment: A Nursing Approach.* Philadelphia : J. B. Lippincott.

Henri Fayol. (1964). *General and Industrial Management*. London: Pittman and Sons.

Ivan Petrovich Pawlov. (1849-1936). *Compiled by Mindy Lautenheiser*. Retrived from http://www. discovery.com/stories/way back/wayback.html. (May 1999)

John. Dewy, J. (1976). *Moral Principle in Education*. Boston : Houghton Mifflin.

Krejcic, R.v., & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Likert, Rensis. (1930). *Pattern in Manage in Model for Management: the Structure of Commence.* Texas : Telemetric International.

Mary Parker Follett. (1977). *Dynamic Administration*. New jersey : Clifton.

Max Weber. (1966). *The Theory of Social and Economic Organization*. Trans. By A.M. Henderson and Talcott Person, 4th ed. New York: The Free Press.

McGregor, D. M. (1960). *The Human Side of Enterprise*. New York: McGraw - Hill Book Company.

Piaget. (1969). *The Mechanisms of Perception*. New York : Basic Book.

Reinhardt.(1996). *Expected of curriculum and practice toward early childhood*. Englewood Cliffs, New : Jersey, Prentice-Hall.

Simon, Herbert. (1996). *A Public Administration*. New York: Alfred A Knopf.

Skinner, B.F. (1972). *Beyond Freedom and Dignity*. New York : Alfred A. Knopf.

Thurston, L.L. (1967). *Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Sons, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1) พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์, ดร. ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหาและสำนวนภาษา
- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

2) รศ. ดร. สุเทพ เมยไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหาและสำนวนภาษา
- ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

3) นาย เสริมทรัพย์ เสริมศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหาและสำนวนภาษา
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
- วุฒิการศึกษา ปริญญาโท (การบริหารการศึกษา)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ สยามโม, ดร.

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

(พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ สยามโม, ดร.)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ สยามโม, ดร.

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

(พระครูสังฆรักษ์ไพรัตน์ สยามโม, ดร.)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๒

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร คุณ เสริมทรัพย์ เสริมศรี

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

- ตรวจพิจารณา
ขอเจริญพร
ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๓

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายเสริมทรัพย์ เสริมสุข ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

- เพื่อโปรดทราบ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๓

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร พระเสริมศรินทร์ เสริมสิริ พัดยศเปรียญธรรม ๙ ประโยค, ดร.

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

- เรียน ผู้ประสานงาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- ขอความอนุเคราะห์เก็บ
รวบรวมข้อมูล

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- ทราบ.

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๓

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร หม่อมเสนหาริษย์ เสริมสุข หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

- เพื่อโปรดทราบ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ขอความอนุเคราะห์นักเรียน
ราชวิทยาลัย.

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

-ทราบ

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๕๓

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร พระเสริมพงษ์ เสริมศรี หัวหน้าสาขาวิชา ศน.ด. (การบริหารการศึกษา)

ด้วย นางอนาวดี จำนงจิต นักศึกษาสาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

- เพื่อโปรดทราบ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- ขอความอนุเคราะห์โปรดประชาสัมพันธ์
ให้ด้วย.

ขอเจริญพร

(พระใบฎีกาอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงข้อคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ที่ตรงและเป็นความจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการวิจัยครั้งนี้และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใดเพราะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

2. แบบสอบถาม การวิจัย เรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และต้องขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางอนาวดี จำนงจิต
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง:

โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน [ ] หน้าข้อความที่เป็นความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

2. อายุ

[ ] อายุต่ำกว่า 30 ปี

[ ] 31 - 40

[ ] 41 - 50

[ ] 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

[ ] ต่ำกว่าปริญญา

[ ] ปริญญา

4. อาชีพ

[ ] รับราชการ

[ ] ค้าขาย

[ ] รับจ้าง

[ ] เกษตรกรรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

เมื่ออ่านข้อความแต่ละมาตรฐานการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละด้านแล้ว ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรให้ใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับความคิดเห็นนั้นๆ โดยกำหนดค่าความคิดเห็นตามความหมายของตัวเลขในแบบสอบถามแต่ละข้อไว้ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1	ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการบริหารงานเป็นตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน / โครงการ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีป้ายแสดงข้อมูลครูผู้แลเด็ก ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมเลี้ยงดู ให้บริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม) แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
5	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม จัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียน ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
6	ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนสรรหา/คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กหรือบุคลากรอื่นที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีเงินงบประมาณเพียงพอกับใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ และใช้เงินงบประมาณอย่างถูกต้องโปร่งใส	.....	.....	.....	.....	.....
8	ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการนิเทศการดำเนินงาน/การจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
9	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับค่าตอบแทน มีสวัสดิการและมีความเป็นอยู่ที่ดี	.....	.....	.....	.....	.....
10	ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน/กิจกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
2. ด้านบุคลากร						
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่กำกับดูแลงานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวนพอเพียงกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....	.....
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบุคลากรที่ทำงานในหน้าที่อื่น เพียงพอต่อความจำเป็นในการดำเนินงานและเป็นประโยชน์ต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....	.....
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมร่วมกันของผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรอื่น รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานด้านต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการศึกษา การอบรมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
16	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ร่วมกันจัดกิจกรรมอย่างอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
17	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรอื่น ปฏิบัติตนอยู่ ในระเบียบวินัย	.....	.....	.....	.....	.....
18	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามตามประเพณีไทย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน	.....	.....	.....	.....	.....
19	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีความทุ่มเท เสียสละ ในการปฏิบัติหน้าที่	.....	.....	.....	.....	.....
20	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงานได้	.....	.....	.....	.....	.....
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีที่ตั้งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย เช่น ใกล้ถนนใหญ่ ใกล้บ่อขยะ เป็นต้น	.....	.....	.....	.....	.....
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมีแสงสว่าง เสียงและการถ่ายเทอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขอนามัย เพียงพอกับจำนวนเด็ก และปลอดภัย	.....	.....	.....	.....	.....
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นที่กว้างขวาง มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอาคารเรียน อาคารประกอบอยู่ในสภาพที่แข็งแรง มั่นคง มีความปลอดภัย	.....	.....	.....	.....	.....
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร มีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสวยงาม มีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....	.....
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามที่เพียงพอ และปลอดภัย สำหรับจัดกิจกรรมการ ละเล่นของเด็ก	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
28	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารของเด็กเล็กที่สะอาดถูกสุขอนามัย	.....	.....	.....	.....	.....
29	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีถังเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างเพียงพอ และถูกสุขลักษณะวางในที่เหมาะ**สม**	.....	.....	.....	.....	.....
30	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยโดยการติดตั้งกล้องวงจรปิด หรือมียามรักษาการในการรักษาความปลอดภัย	.....	.....	.....	.....	.....
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร						
31	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ดูแลและเป็นผู้นำ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงานวิชาการ	.....	.....	.....	.....	.....
32	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชุมร่วมผู้ปกครองเพื่อสำรวจสภาพปัญหา จุดเด่น จุดด้อย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
33	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบูรณาการหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
34	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการผลิตสื่อ และใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
35	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการออกแบบและจัดประสบการณ์โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ	.....	.....	.....	.....	.....
36	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง	.....	.....	.....	.....	.....
37	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
38	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลและรายกลุ่มตามสภาพจริง	.....	.....	.....	.....	.....
39	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยเหลือแนะนำอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....	.....
40	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก	.....	.....	.....	.....	.....
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน						
41	คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
42	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจาก ฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการดำเนินงานโครงการทางด้านวิชาการ	.....	.....	.....	.....	.....
43	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	.....	.....	.....	.....	.....
44	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการเฝ้าระวังดูแลรักษาความปลอดภัยและทรัพย์สิน	.....	.....	.....	.....	.....
45	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและชุมชน ในการระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนางานในด้านต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....
46	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้และทักษะเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	.....	.....	.....	.....	.....
47	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้นอกสถานที่ และแหล่งเรียนรู้อื่นจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
48	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานจัดการศึกษาปฐมวัยกับหน่วยงานอื่นเสมอ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
49	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุน ให้บริการแก่สาธารณะและชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
50	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	.....	.....	.....	.....	.....
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
51	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนส่งเสริม จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
52	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการจัดทำแผนความร่วมมือ เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน	.....	.....	.....	.....	.....
53	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแหล่งความรู้ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการอบรมเลี้ยงดูให้กับผู้ปกครอง	.....	.....	.....	.....	.....
54	เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ผู้ปกครอง หรือประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของเครือข่าย	.....	.....	.....	.....	.....
55	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	.....	.....	.....	.....	.....
56	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปตามแผนปฏิบัติการและปฏิทินงานของเครือข่าย	.....	.....	.....	.....	.....
57	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการใช้กิจกรรมของเครือข่าย เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
58	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนท้องถิ่น	.....	.....	.....	.....	.....
59	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย	.....	.....	.....	.....	.....
60	ผู้ปกครองและชุมชนเห็นว่า มีการประเมินผลการปฏิบัติ งานของเครือข่าย และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

ท่านเห็นว่าการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย ยังมีด้านใดที่เป็นปัญหา และมีแนวทางการแก้ปัญหานั้นอย่างไร โปรดบันทึกเป็นข้อ ๆ

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก

.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

.....

.....

.....

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

.....

.....

.....

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

.....

.....

.....

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลากรอกแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก จ
การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
ชื่อนักศึกษา นางอนาวดี จำนงจิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในแต่ละหัวข้อหากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน
โปรดทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่องความคิดเห็น

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item Objective : IOC) ของแบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	IOC=$\frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่1	คนที่2	คนที่3				
1	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
5	1	0	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
6	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum_R$	N	IOC=$\frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่1	คนที่2	คนที่3				
13	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง
29	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
31	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
32	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
33	0	1	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
34	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
35	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
36	0	1	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
37	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
38	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
39	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
40	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
41	1	1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง
42	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
43	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
44	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
45	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
46	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum_R$	N	IOC=$\frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่1	คนที่2	คนที่3				
47	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
48	1	0	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
49	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
50	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
51	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
52	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
53	0	1	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
54	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
55	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
56	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
57	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง
58	1	0	1	2	3	0.67	สอดคล้อง
59	1	1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง
60	1	1	1	3	3	1.00	สอดคล้อง

สูตร $\sum R = \frac{IOC}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

<u>หมายเหตุ</u> : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.891	60

ภาคผนวก ฉ
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื้อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.33	21	0.47	41	0.40
2	0.40	22	0.33	42	0.53
3	0.33	23	0.53	43	0.67
4	0.27	24	0.60	44	0.67
5	0.47	25	0.53	45	0.47
6	0.40	26	0.60	46	0.67
7	0.40	27	0.73	47	0.93
8	0.93	28	0.60	48	0.60
9	0.60	29	0.87	49	0.40
10	0.67	30	0.87	50	0.67
11	0.47	31	0.87	51	0.87
12	0.33	32	0.67	52	0.93
13	0.47	33	0.67	53	0.80
14	0.87	34	0.73	54	0.53
15	0.27	35	0.60	55	0.27
16	0.53	36	0.87	56	0.67
17	0.67	37	0.93	57	0.87
18	0.67	38	0.53	58	0.93
19	0.80	39	0.33	59	0.60
20	0.73	40	0.47	60	0.27

ค่าความเชื้อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.89

ภาคผนวก ช
ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan)

ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

เทียบค่าประชากรเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง

ประชากร 170 คน กลุ่มตัวอย่าง 118 คน

ประชากร 175 คน กลุ่มตัวอย่าง $\frac{\mathbf{118}\ x\mathbf{175}}{\mathbf{170}}$ คน

กลุ่มตัวอย่าง 121.45 คน

กลุ่มตัวอย่าง 121 คน

ภาคผนวก

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางอนาวดี จำนงจิต
วัน / เดือน /ปีเกิด	3 มีนาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
ที่อยู่ปัจจุบัน	134 หมู่ที่ 4 บ้านคูสองชั้น ตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ตำแหน่งและประวัติการทำงาน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2529	ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคูสองชั้น ตำบลหัวเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2535	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2535	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2540	อนุปริญญา ร้อยเอ็ดพานิชยการเทคโนโลยี อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2557	ปริญญาตรี วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2559	ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด